

БИБЛИОГРАФИЯ УЧЕНЫХ КАЗАХСТАНА

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ -
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Кенес КАЖЫМУРАТ

W. A. R. J.

**Қазақстан республикасының
ғылым министрлігі-ғылым академиясы**

**Қазақстан ғалымдарының библиографиясына
материалдар**

Кеңес Қажымұрат

**Алматы,
Қазақстан даму институты,
1998**

**Министерство науки-Академии наук
Республики Казахстан**

Материалы к библиографии ученых Казахстана

Кенес Кажымурат

**Алматы,
Қазақстан даму институты,
1998 г.**

**MINISTRY OF SCIENCE - ACADEMY
OF SCIENCES
REPUBLIC OF KAZAKSTAN**

**Materials for bibliographies of the scientists
of Kazakstan**

Kenes Kazhymurat

**Almaty,
Institute for Development of Kazakstan,
1998**

Бас редактор
Экономика ғылымдарының докторы, профессор
Е.М. Арын

Жауапты редактор
Экономика ғылымдарының докторы
Р.К. Жоламан

Құрастырушылар
Экономика ғылымдарының докторы
А.Г. Крайцов
Экономика ғылымдарының кандидаты
М.У. Спанов, Ә.К. Қажымұратова

ISBN - 5-7667-2645-7
© ҚАЗАҚСТАН ДАМУ ИНСТИТУТЫ

Главный редактор
доктор экономических наук, профессор
Е. М. Арыл

Ответственный редактор
доктор экономических наук
Р. Е. Жалман

Составители:
доктор экономических наук
А. Г. Крацов,
кандидат экономических наук
М. У. Саянов, А. К. Есжануралова

ISBN - 5-7667-2645-7
© Казакстан даму институты

Editor in chief
E.M. Aryn
Professor of Economy

Editor
R.K. Zholaman
Professor of Economy

Compiled by
A.G. Kravcov
Professor of Economy,
M.U. Spanov
Doctor of economy,
A.K. Kazhymuratova

ISBN - 5-7667-2645-7
© Institute for Development of Kazakstan

Оқылмайды

"Қазақстан ғылымдарының ғымырнамасы" сериясына жататын бұл жинақ Қазақстан өлеуметтік ғылымдар академиясының академигі, экономика ғылымдарының докторы, профессор Кеңес Қажымұратқа арналған.

Ғымырнамаға ғылымның өмірі мен қызметі туралы мәліметтер, жарияланған еңбектерінің хронологиялық және алфавиттік тізімі, оның жетекшілігімен қорғалған докторлық және кандидаттық диссертациялар, қосалқы авторлар тізімі берілген.

К читателям

Данный указатель из серии библиография ученых Казахстана посвящен академику Академии социальных наук Казахстана, доктору экономических наук, профессору К. Кажымурату.

Библиография включает основные даты жизни, краткий очерк научной и общественной деятельности, хронологический и алфавитный указатель трудов, список аспирантов и докторантов, защитивших кандидатскую и докторскую диссертационную работу, а также именной указатель соавторов.

TO THE READERS

This brochure is a new publication from the series of bibliographies of Kazakstan scientists and it is devoted to Kenes Kazhymurat, academiciari of the Academy of Social Sciences of Kazakstan, Professor of Economy.

The biobibliography contains materials characterizing the main dates of life, scientific and public activity, chronological and alphabetic index of publications, index post-graduate students and doctorants, who defend a thesis for a Kandidate's and Doctor's degree, and index of names of coauthors.

**Қазақстан өлеуметтік ғылымдар академиясының академигі,
экономика ғылымдарының докторы, профессор Кеңес
Қажымұраттың өмірі мен қызметінің басты кезеңдері**

Кеңес Қажымұрат 1939 жылы 5 қаңтарда Көкшетау облысы,
Қызыл ту ауданы, Жаңа ауыл кеңшарында дүниеге келген.

1. Қызметі, білімі, ғылыми дәрежелері мен атақтары

1947–1954 жж. Үлкен қарой жетіжылдық мектебінің оқушысы
1954–1957 ж.ж. Кішкене көл орта мектебінің оқушысы
1957–1958 ж.ж. Самара қаласындағы М.В. Фрунзе атындағы
авиациялық заводтың №2 техникалық училищесінің оқушысы
1958–1961 ж.ж. Жаңа ауыл совхозының машина техникалық
мастерскойында токарь

1961–1963 ж.ж. Совст Армиясының қатарында
1963–1967 Алматы халық шаруашылығы институтының студенті
1967–1969 ж.ж. Қазақ ССР Ғылым академиясының Экономика
институтында экономист, инженер-экономист

1969–1975 ж.ж. Қазақ ССР Ғылым академиясы Экономика ин-
ститутында кіші ғылыми қызметкер

1975–1980 ж.ж. Қазақ ССР Ғылым академиясы Экономика ин-
ститутында аға ғылыми қызметкер

1980–1995 ж.ж. Қазақстан Ғылым академиясы Экономика ин-
ститутында бөлім меңгерушісі

1991–1995 ж.ж. Қазақстан республикасы Ғылым академиясы
Экономика институтында директорының орынбасары

1995 ж. осы кезке дейін Қазақстан даму институтының вице-
президенті

1974 ж. "Қазақстан түсті металлургиясының техникалық база-
сын жетілдірудің кейбір экономикалық мәселелері" деген тақырыпта
экономика ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін
диссертация қорғады

1983 ж. "Экономика, басқаруды ұйымдастыру және халық ша-
руашылығын жоюларға" мамандығы бойынша аға ғылыми қыз-
меткер (доцент) атағы берілді

1989 ж. "Өнеркәсіп ғылыми-техникалық өлеуетінің қалыпта-
су және өркендеу тиімділігі" деген тақырыпта экономика ғылым-

дарының докторы ғылыми дәрежесін алу үшін диссертация қорғалды

1991 ж. "Экономика, жоспарлау, халық шаруашылығы және оның салаларын басқаруды ұйымдастыру" мамандығы бойынша профессор атағы берілді

1995 ж. Қазақстан өлеуметтік ғылымдар академиясының академигі болып сайланды

1997 ж. Халықаралық ғылымтану академиясының академигі болып сайланды

1998 ж. Халықаралық Еуразия экономикалық академиясының академигі болып сайланды

2. Ғылыми және ғылыми-ұйымдастырушылық қызметі

1974 ж. ССРО ХШЖК-іне қатысушы болып бекітілді

1976 ж. "1976 жылғы социалистік жарыс жеңімпазы" белгісімен марапатталды

1983 ж. "Онбірінші бесжылдық ударнигі" белгісімен марапатталды

1985 ж. 1985 жылдың тапсырмалары мен социалистік міндеттемелерін табысты орындағаны үшін Қазақ ССР Ғылым академиясы мен оқу, жоғары мектеп және ғылыми мекемелері қызметкерлері кәсіподағы республикалық комитетінің Құрмет грамотасымен марапатталды

1986 ж. ССРО халық шаруашылығын дамытудағы қол жеткен табыстары үшін ССРО ХШЖК-інің қола медалімен марапатталды

1986 ж. Қазақ ССР Ғылым академиясы мен оқу, жоғары мектеп және ғылыми мекемелері қызметкерлері кәсіподағы республикалық комитетінің Қазақстанда академиялық ғылымның қалыптасуы мен өркендеуіне белсене қатысқаны үшін юбилейлік Құрмет грамотасымен марапатталды

1987 ж. "Еңбек ардагері" медалімен марапатталды

1992 ж. Қазақстанда экономика ғылымын дамытқан еңбегі үшін Қазақ ССР Ғылым академиясы Президиумының Құрмет грамотасымен марапатталды (Қазақстан республикасы Ғылым академиясының экономика институты негізінің қалауына 40 жыл толуына байланысты)

1993 ж. Алматы қаласы Фрунзе ауданының Құрмет тақтасына енгізілді

1994 ж. ССРО Ғылым академиясы мен ССРО ғылым және техника мемлекеттік комитетінің 20 жылдық (бесжылдықтар бойынша) ғылыми-техникалық прогрестің кешенді бағдарламасын орындағаны үшін алғыс жариялады

3. Ғылыми-ұйымдастырушылық және қоғамдық қызметі

1982–1991 ж.ж. – Қазақ республикалық Бүкілодақтық экономикалық қоғамы президентінің орынбасары

1979–1990 ж.ж. – ССРО Ғылым академиясы "Негізгі қор, капиталдық салым және жаңа техника" ғылыми кеңесі Қазақ филиалы президентінің орынбасары

1980–1985 ж.ж. – Қазақ ССР Ғылым академиясы Металлургия және кен байыту, Органикалық катализ институттарының методологиялық семинар жетекшісі

1978–1992 ж.ж. – Қазақ ССР Ғылым академиясы мен Қазақ ССР мемлекеттік жоспарлау комитетінің ғылыми-техникалық және өлеуметтік-экономикалық болжам проблемалары бойынша республикалық ғылыми кеңестің ғалым хатшысы

1993–1995 ж.ж. – Қазақстан республикасы Жоғарғы аттестациялау комиссиясының Экономикалық ғылымдар бойынша сараптау кеңесінің ғалым хатшысы

1990–1998 ж.ж. – Қазақстан республикасы Ғылым – ғылым академиясы министрлігі экономика институтындағы экономика ғылымдарының докторы ғылыми дәрежесін қорғау жөніндегі диссертациялық кеңестің мүшесі

1995–1998 ж.ж. – Қазақстан республикасы Ғылым – ғылым министрлігі нарықтық қатнастар институтындағы экономика ғылымдарының кандидаты ғылым дәрежесін қорғау жөніндегі диссертациялық кеңестің мүшесі

1993–1998 ж.ж. – "Минерал шикізаттарын кешенді пайдалану" ғылыми журналда редколлегия мүшесі

1996–1998 ж.ж. – "Транзиттік экономика" және "Еуразиялық қоғам" ғылыми журналдарда редколлегия мүшесі

4. Ғылыми конференцияларға, симпозиумдар мен мәжілістерге қатысуы

1970 ж. Қазақ ССР Ғылым академиясы ұйымдастырған жас ғалымдардың екінші ғылыми конференциясында баяндама жасады

1972 ж. Алматы қаласы жас ғалымдарының ғылыми конференциясында баяндама жасады

1974 ж. "Жезқазған облысы түсті металлургия кәсіпорындарында өндірісті басқаруды жетілдіруді" атты ғылыми-практикалық конференцияда баяндама жасады. Балқаш қ.

1975 ж. Қазақ ССР Ғылым академиясы ұйымдастырған жас ғалымдардың үшінші ғылыми конференциясында баяндама жасады. Екінші сыйлыққа ие болды

1977 ж. "Түсті металлургия кәсіпорындары жұмысының тиімділігін арттыруға жас ғалымдар мен мамандардың қатысуы" атты ғылыми-практикалық конференцияда баяндама жасады. Өскемен қ.

1982 ж. "Ғылыми-техникалық прогрестің аймақтық кешенді бағдарламасын жасау тәжірибесі мен проблемалары (РСФСР-дың солтүстік-батыс және орталық материалдары негізінде)" деген Бүкілодақтық ғылыми-практикалық мәжілісте сөз сөйледі. Ленинград қ.

1983 ж. "Өндірісті интенсификациялау жағдайында шаруашылық тетіктерін жетілдіру" атты ғылыми-практикалық семинарда сөз сөйледі. Қарағанды қ.

1988 ж. "Советтік ғылым стратегиясы: негіздеу және жүзеге асыру, ғылымды қайта құру" деген тақырыпта ғылымтану және ғылыми-техникалық болжамдау бойынша XII Киевтік симпозиумға қатысып сөз сөйледі. Киев қ.

"Ғылыми-техникалық прогресс экономикасы" тақырыбымен өткен жас экономистер мен социологтардың екінші Бүкілодақтық мектебінде баяндама жасады. Алматы қ.

1989 ж. Батыс Қазақстан өндіргіші күштерін дамыту проблемасы бойынша Қазақ ССР Ғылым академиясының көшпелі жалпы жиналысына қатысты. Гурьев қ.

1991 ж. "Нарық шаруашылықтың жаңа түрлері және ғылыми-техникалық прогресс" деген Бүкілодақтық ғылыми-практикалық конференцияда баяндама жасады. Алматы қ.

1992 ж. "Ғылымды дамыту және қоғамдағы өзгерістер: тәжірибе,

проблемалар және стратегия" атты Халықаралық симпозиумда ғылыми баяндама жасады. Киев қ.

1997 ж. "Нарық жағдайындағы интеграциялық процесстердің нарықтық проблемалары" деген халықаралық ғылыми-практикалық конференцияда баяндама жасады. Қостанай қ.

"Қазақстан және нарықтық өзгерістердің дүниежүзілік тәжірибесі" деген конференцияға қатысып сөз сөледі. Алматы қ.

"Абай оқулары" әдеби-философиялық семинарда баяндама жасады. Алматы қ.

"Тіл туралы заңға сөйкес мемлекеттік тілдің ғылым саласындағы қоғамдық қызметінің дамыту мен қалыптастырудың негізгі мәселелері деген ғылыми-практикалық конференцияда баяндама жасады. Алматы қ.

1998 ж. Шығыс Қазақстан облысындағы Алматы қаласының мәдениет және искусство күндерінде делегация мүшесі болып қатысты. Семей қ.

**Основные даты жизни и деятельности академика Академии
социальных наук Республики Казахстан, доктора
экономических наук, профессора К. Кажымурата**

Кенес Кажымурат родился 5 января 1939 г. в Жана-Аульском совхозе, Кызыл туского района Кокшетауской области.

**1. Даты трудовой деятельности, образования,
ученые степени и звания**

1947–1954 гг. – учащийся Улькен Каройской семилетней школы

1954–1957 гг. – учащийся Кишкенекульской средней школы

1957–1958 гг. – учащийся технического училища N2 при авиационном заводе им. М.В. Фрунзе г. Самара

1958–1961 гг. – токарь в машинно-технической мастерской Жана-Аульского совхоза

1961–1963 гг. – служба в рядах Советской Армии

1963–1967 гг. – студент Алма-Атинского института народного хозяйства

1967–1969 гг. – экономист, инженер-экономист Института экономики Академии наук Казахской ССР

1969–1975 гг. – младший научный сотрудник Института экономики АН Казахской ССР.

1975–1980 гг. – старший научный сотрудник Института экономики АН Казахской ССР.

1980–1995 гг. – заведующий отделом Института экономики АН Казахской ССР.

1991–1995 гг. – заместитель директора Института экономики Национальной Академии наук Республики Казахстан.

1995 г. по настоящее время вице-президент Казакстан даму институты.

1974 г. Защита диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук на тему: "Некоторые экономические вопросы совершенствования технической базы цветной металлургии Казахстана".

1983 г. Присвоено звание старшего научного сотрудника по специальности: "Экономика, организация управления и планирования народного хозяйства".

1989 г. Защита диссертации на соискание ученой степени доктора экономических наук на тему: "Эффективность формирования и развития научно-технического потенциала промышленности (на материалах Казахской ССР)".

1991 г. Присвоено звание профессора по специальности: "Экономика, планирование, организация управления народным хозяйством и его отраслями".

1995 г. Избран академиком Академии социальных наук Казахстана

1997 г. Избран академиком Международной академии наукочеловечества.

1998 г. Избран академиком Международной экономической академии Евразия.

2. Оценка научной и научно-организационной деятельности

1974 г. Утвержден участником ВДНХ СССР.

1976 г. Награжден знаком "Победитель социалистического соревнования 1976 года".

1983 г. Награжден знаком "Ударник одиннадцатой пятилетки".

1985 г. Награжден Почетной грамотой АН Казахской ССР и Республиканского комитета профсоюза работников просвещения, высшей школы и научных учреждений за успешное выполнение заданий и социальную ответственность 1985 года.

1986 г. Награжден бронзовой медалью ВДНХ СССР за достигнутые успехи в развитии народного хозяйства СССР.

1986 г. Награжден Почетной юбилейной грамотой АН Казахской ССР и Республиканского комитета профсоюза работников просвещения, высшей школы и научных учреждений за активное участие в становлении и развитии академической науки в Казахстане.

1987 г. Награжден медалью "Ветеран труда".

1992 г. Награжден Почетной грамотой Президиума АН Казахской ССР за заслуги в развитии экономической науки Казахстана, подготовке научных кадров (в связи с 40-летием со дня основания Института экономики АН РК).

1993 г. Занесен в Доску почета Фрунзенского района г. Алматы.

1994 г. АН СССР и ГКНТ СССР объявил благодарность за выполнение Комплексной программы НТП на 20 лет (по пятилетиям).

3. Научно-организационная и общественная деятельность

1982–1991 гг. — заместитель председателя Казахского республиканского правления всесоюзного экономического общества.

1979–1990 гг. — заместитель председателя Казахского филиала научного совета АН СССР "Эффективность основных фондов, капитальных вложений и новой техники".

1980–1985 гг. Руководитель методологических семинаров в Институтах металлургии и обогащения, оргкатализа.

1978–1992 гг. — ученый секретарь республиканского научного совета по проблемам научно-технического и социально-экономического прогнозирования АН Казахской ССР и Госплана Казахской ССР.

1993–1995 гг. — ученый секретарь экспортного совета по экономическим наукам Высшей аттестационной комиссии Республики Казахстан.

1990–1998 гг. член Диссертационного совета на соискание ученой степени доктора экономических наук в Институте экономики МН-АН Республики Казахстан.

1995–1998 гг. член Диссертационного совета на соискание ученой степени кандидата экономических наук при Институте рыночных отношений МН-АН Республики Казахстан.

1993–1998 гг. — член редколлегии научного журнала "Комплексное использование минерального сырья".

1996–1998 гг. член редколлегии научных журналов "Транзитная экономика" и "Евразийское сообщество".

4. Участие в научных конференциях, симпозиумах и совещаниях

1970 г. Доклад на Второй научной конференции молодых ученых Академии наук Казахской ССР.

1972 г. Доклад на научной конференции молодых ученых г. Алма-Аты.

1974 г. Доклад на научно-практической конференции "О совершенствовании управления производством на предприятиях цветной металлургии Джезказганской области" г. Балхаш.

1975 г. Доклад на Третьей научной конференции молодых ученых Академии наук Казахской ССР. Удостоен Второй премии.

1977 г. Доклад на Республиканской научно-практической конференции "Участие молодых ученых и специалистов в повышении эффективности работы предприятий цветной металлургии" г. Усть-Каменогорск.

1982 г. Выступление на Всесоюзном научно-практическом совещании "Опыт и проблемы разработки региональных комплексных программ научно-технического прогресса (на материалах Северо-Запада и Центра РСФСР)" г. Ленинград.

1983 г. Выступление на научно-практическом семинаре "Совершенствование хозяйственного механизма в условиях интенсификации производства" г. Караганда.

1988 г. Участие и выступление на ХКК Киевском симпозиуме по науковедению и научно-техническому прогнозированию "Стратегия советской науки: опыт обоснования и реализации, перспективы перестройки науки".

Доклад на 2-й Всесоюзной школе молодых экономистов и социологов по теме: "Экономика научно-технического прогресса" г. Алма-Ата.

1989 г. Участие в Выездной сессии Общего собрания Академии наук Казахской ССР по проблемам развития производительных сил Западного Казахстана г. Гурьев.

1991 г. Доклад на Всесоюзной научно-практической конференции "Рынок: новые формы хозяйствования и научно-технической прогресс" г. Алма-Ата.

1992 г. Научный доклад на Международном симпозиуме "Развитие науки преобразование в обществе: опыт, проблемы и стратегии" г. Киев.

1997 г. Доклад на Международной научно-практической конференции "Региональные проблемы интеграционных процессов в условиях рыночных проблем" г. Костанай.

Участие и выступление на конференции "Казахстан и мировой опыт рыночной трансформации" г. Алматы.

Доклад на "Литературно-философском семинаре "Абаевские чтения" г. Алматы.

Доклад на научно-практической конференции "Основные проблемы развития и становления общественной функции государственного языка в научной сфере в свете Закона о языках" г. Алматы.

1998 г. Член делегации Дней культуры и искусства г. Алматы в Восточно-Казахстанской области.

Main dates in life and activity of an Academician of the Academy of Social Sciences of the Republic of Kazakhstan, Doctor of Economic Sciences, Professor K. Kazhymurat

Kenes **Kazhymurat** was born on 5 January, 1939 in Zhana-Aulskiy state farm, Kzyituskiiy district of Kokshetau region.

1. Dates of work activity, education, scientific degrees and titles

- 1947-1954 - pupil in Ulken Karoiskaya 7-years school
1954-1957 - pupil in Kishkenekulskaya secondary school
1957-1958 - student in technical school #2 under aviation factory named after M.V. Frunze in Samara city
1958-1961 - turner in machinery-technical workshop of Zhana-Aulsk state farm
1961-1963 - service in Soviet Army
1963-1967 - student in Alma-Ata Institute of National Economy
1967-1969 - economist, engineer-economist in the Economy Institute of the Academy of Sciences of the Kazakh SSR
1969-1975 - junior scientific officer in the Economics Institute of the Academy of Sciences of the Kazakh SSR
1975-1980 - senior scientific officer in the Economics Institute of the Academy of Sciences of the Kazakh SSR
1980-1991 - department manager in the Economics Institute of the Academy of Sciences of the Kazakh SSR
1991-1995 - vice-director in the Economics Institute of the Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan
1995- the present - vice-president in the Institute for Development of Kazakhstan
1974 Dissertation defence on seeking scientific degree of candidate of economic sciences on the theme: "Some economic questions of technical basis improvement of non-ferrous metallurgy in Kazakhstan".
1983. Awarded the title of senior scientific officer on: "Economy, management and economy planning organization"
1989. Dissertation defence on seeking scientific degree of doctor of economic sciences on the theme: "Effectiveness of industry scientific-technical potential formation and development (on the materials of the Kazakh SSR)".

1991 Awarded the title of professor on: "Economics, planning, management of national economy and its branches organization".

1995 Elected as an academician of the Academy of Social Sciences of Kazakhstan.

1997 Elected as an academician of the International Academy of Science Study.

1998 Elected as an academician of the International Economic Academy of Eurasia.

2. Assessment of scientific and research-organizational activity

1974. Confirmed as a participant in the Exhibition of National Economic Achievements of the USSR.

1976. Rewarded with a decoration "Socialist Emulation Winner 1976".

1983. Rewarded with a decoration "Eleventh Five-Year Plan Udarnik"

1985 Rewarded with a diploma of the Academy of Sciences, Kazakh SSR and Republican trade-union committee of educational, higher school and scientific workers for successful tasks and social obligations implementation in 1985.

1986. Rewarded with an anniversary diploma of the Academy of Sciences, Kazakh SSR and Republican trade-union committee of educational, higher school and scientific workers for active participation in academic science formation and development in Kazakhstan.

1987. Reworded with a medal "Veteran of Labour".

1988. Rewarded with a diploma of Presidium of the Academy of Sciences, Kazakh SSR for services in economic science formation in Kazakhstan, research staff training (in the connection with 40-years of the Economics Institute of the Academy of Sciences RK).

1989. Put on the board of honour in Fruzenskiy district, Almaty city.

1990. Academy of Sciences of the USSR and State Committee on Science and Technology thanked officially for 20-years (in 5-years) STP Complex program implementation.

3. Research-organizational and social activity

1982-1991 - deputy chairman of the Kazakh republican administration of All-Soviet Union's economic society.

1979-1990 - deputy of the Kazakh scientific council office of the Academy of Sciences, USSR.

1981-1985 - supervisor of methodological seminars in the Institutes of Metallurgy and Concentration, Organic Catalysis.

1978-1992 - scientific secretary in republican scientific council on the problems of scientific-technological and socio-economic prognostication, Academy of Sciences and State Planning Committee of the Kazakh SSR.

1993-1995 - scientific secretary on economic sciences in Supreme attestation commission, Republic of Kazakhstan.

1990-1998 - member of Dissertation council on seeking scientific degree of doctor of economic sciences in the Economics Institute, Ministry of Sciences-Academy of Sciences, Republic of Kazakhstan.

1995-1998 - member of Dissertation council on seeking scientific degree of candidate of economic sciences in the Institute of Market Relations, Ministry of Sciences-Academy of Sciences, Republic of Kazakhstan.

1993-1998 - editorial board member in scientific journal "Complex utilization of mineral raw".

1996-1998 - editorial board member in scientific journals "Transitive economy" and "Eurasian community".

4. Participation in scientific conferences, symposiums and meetings

1970. Report on the 2d scientific conference of young scientists in the Academy of Sciences, Kazakh SSR.

1972. Report on the scientific conference of young scientists in Alma-Ata city.

1974. Report on the scientific-practical conference "On production management improvement on the enterprises of non-ferrous metallurgy in Dzhzhetskazanskaya region", Balkhash city.

1975. Report on the 3d scientific conference of young scientists in the Academy of Sciences, Kazakh SSR: awarded the 2d prize.

1977. Report on the Republican scientific-practical conference "Young scientists and specialists participation in work effectiveness improvement of non-ferrous metallurgy enterprises", Ust-Kamenogorsk city.

1982. Speech on the All-Union scientific-practical meeting "Experience and problems of regional complex scientific-technological progress programs development (on the materials of North-East and Central RFSR)", Leningrad city.

1983. Speech on the scientific-practical seminar "Economy

mechanism improvement in the terms of production intensification", Karaganda city.

1988. Participation and speech on the 12th Kiev symposium on science study and scientific-technical prognostication "Soviet science strategy: basing and realization experience, science reformation perspectives".

Report on the 2d All-Union conference of young economists and sociologists "Economy of scientific-technological progress", Alma-Ata city.

1989. Participation in the Assize session of General meeting of the Academy of Sciences, Kazakh SSR on the problems of producing forces development in the West Kazakhstan, Guriev city.

1991. Report on the All-Union scientific-practical conference "Market: new management forms and scientific-technological progress", Alma-Ata city.

1992. Scientific report on the International symposium "Science development, reformation in society: experience, problems and strategies", Kiev city.

1997. Report on the International scientific-practical conference "Regional problems of integration processes in the terms of market problems", Kostanai city.

Participation and speech on the conference "Kazakhstan and world experience of market transformation", Almaty city.

Report on Literary-philosophic seminar "Abaev's readings", Almaty city.

1998. Delegation member "Days of culture and art of Almaty c." in the East-Kazakhstani region.

Қысқаша очерк

Қазақстан Республикасы Өлеуметтік ғылымдар академиясының
академигі Кеңес Қажымұраттың ғылыми және қоғамдық қызметі

*Платон менің досым,
бірақ шындық одан да қымбат
Аристотель*

Қазіргі жағдайда ғұламаның оқымыстылық және ғылыми-үйымдастырушылық қызметіне баға бергенде, ең алдымен, оның ілім-білімді ігерілетудегі іпкiмдiлiгi мен адамгершiлiк, парасаттылық немe жан жарқындығы секiлдi қадiр-қасиеттерi тұтас қамтитын бiтiм-болмысы көңiл түйкiрiнде тұрады. Тал бойынан сол сапа-мiнез түгел табылып жатқан сарабалды ғана бариша жұрт алдында ғылым саласындағы дара тұлға деп бар дауыспен айтуға болатындай. Ғылымда, оның iшiнде экономикалық ғылым дүниесiнде, сондай дарабоздың бiрi экономика докторы, профессор, талай халықаралық қоғамдық ғылымдар академиясының академигi Кеңес Қажымұрат екенi ешбiр талассыз ақиқат.

Кеңес Қажымұрат 1939 жылы 5 қаңтарда Көкшетау облысындағы Қызылту ауданының "Жаңа ауыл" кентарында дүниеге келiптi. 1957 жылы Кiшкене көл қазақ орта мектебiн бiтiре салысымен Самар қаласындағы М.В. Фрунзе атындағы авиация зауыты жанындағы N 2 техникалық училищеге түсiп, 1959 жылы металл жонушы жұмысшы мамандығын алып шығады. Солжi кейiн кiндiк қаны тамған топырақтағы машина-трактор шеберханасында 1961 жылы Кеңес Армиясы қатарына шақырылғанша токарь боп еңбек жолын бастап кетедi.

1963 жылы әскер қатарынан оралған К. Қажымұрат С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттiк университетiнiң экономика факультетiне түсiп, осы факультет негiзiнде жаңадан отау көтерiп шыққан Алматы халық шаруашылығы институтын 1967 жылы өнеркәсiптi жоспарлау мамандығы бойынша төмөмдаған оған экономист бiлiктiлiгi қоса берiлдi.

Студенттiк жылдарында оқу-бiлiм iсiмен ғана тынбай, ол уақыттағы жастар белсендi қоғамдық өмiрге де бел шешiп араласатын үрдiс үстем-дi. Оның қалыптасуына бұл жылдары кейiн Қазақстанның жетекшi ғалым-экономистерi болған Қ.О. Оқаев, К.Б. Берда-

лшев, Я.А. Әубәкіров, Д.К. Қабдиев сынды тәлімгер-оқытушылар мен факультет басшылары үлкен ықпалын тигізді.

Алматы халық шаруашылық институтын бітіріп тұрған К. Қажымұрат Қазақ КСР Ғылым академиясының Экономика институты директоры, академик Сақтаған Бөйшевтің ұсынысы бойынша, болашағынан үлкен үміт күтуге болатын тұлғалар қатарында, Қазақ КСР ҒА Экономика институтына ғылыми жұмысқа шақырылды. Оның ғалымдық, ғылыми-ұйымдастырушылық және қоғамдық қызметі отыз жыл бойы осы институтпен байланысты болды, мұнда ол қатардағы экономистен директордың ғылым жөніндегі орынбасарына дейінгі өсу жолынан өтті.

ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі О.Б. Баймұратовтың ғылыми жетекшілігімен К. Қажымұрат Қазақстандағы ғылыми-техникалық прогресс, ғылымтану және күрделі қаржы экономикасы саласында ғылыми зерттеулердің жаңа бағыт-бағдары бастауында тұрды. О.Б. Баймұратов ғылыми жетекші ретінде өзінің зерттеушілік қызметке деген ерекше де жарқын көзқарасымен К. Қажымұратқа көп өсер етті нем оның кейін жарқырап көрінген интеллектуалдық ғылыми әдетін бірте-бірте қалыптастырғаны хақ.

Ғылыми-зерттеу ісіне белсене қатысқан К. Қажымұрат экономика ғылымының кандидаты атағын алуға арнаған диссертациялық жұмысын ойдағыдай бітіріп, оны 1974 жылы жақсы қорғап шықты. Бұл еңбегінде Қазақстан өнеркәсібі жетекші салаларының бірінен саналатын түсті металлургияның техникалық базасын жетілдіру мәселелері қаралған еді. Оның жаңа техника мен озық технологияның экономикалық тиімділігін арттыруға, шикізатты кешенді пайдалануға, мыс металлургиясында техникалық-экономикалық көрсеткіштерді болжамдық бағалауға, түсті металлургияның ғылыми-өндірістік кешеніне және басқаларға арналған түсті металлургия экономикасы бойынша еңбектері кеңінен мәлім.

Ғылымда идея іздеу қажеттігі әлімсақтан белгілі. Идея жоқ жерде ғылым да жоқ! Фактілер білімінің құнды болатын жалғыз себебі оның идея жасырынып жатқанында ғана! Мұның өсіресе экономика ғылымына алабөтен қатысы бар. Сірә, К. Қажымұрат шығармашылығында ұзын ырға ұзақ уақыт бойы теориялық-методологиялық ізденістермен қатар қолданбалы зерттеулердің пәрменділікпен жүргізілуі сонымен түсіндірілсе керек. Бұған оның өнеркәсіптің даму салалары бойынша зерттеулері жатады: түсті металлургияның дамуының экономикалық мәселелері, кара металлургияға озық

технологияны енгізу, жалаң шаруашылықтан электрлендіру проблемалары, Қазақстан мәдени жасау кешені мен жалаң өнеркәсібін өркендету жолдары. Кеңес Қазымұрат көкейден-мишегтер мен тиісті даму бағыттарын ұсынып, оларды ұдайы бағдарламалық жазбалар түрінде немесе басқа бір нысанда жоғарғы органдарға беріп отырды. Осы арада оның ұзақ уақыттар бойы Вильяш және Жезқазған таукен-металлургия комбинаттарымен, Ақтөбе феррокорытпа зауытымен, көптеген жетекші министрліктер мен ведомстволардың экономикалық қызметімен, республика үкіметімен тығыз ынтымақтастықта болғанын атап көрсетсек те жетіп жатыр.

К. Қазымұрат шығармашылығындағы зерттеулерге төң іргелі сипат докторлық диссертациясын жазу үстінде нәм нарықтық қатынастарға көшкен кезде барынша жарқырап көрінді. Өнеркәсіпті қалыптастыру мен ғылыми-өндірістік өлетін дамыту жөніндегі докторлық диссертациясы бұл проблема Қазақстан материалдары негізінде республикада тұңғыш рет қаралған жаңа бағыт іспетті болды. Оның ғылыми адалдығы (көптеген қорғаушыларға өнеге) диссертация қорытындысын апробациялау процесінде айқын көрініс тапты. Мұны оның "Ғылыми-техникалық және өндірістік өлет: қалыптасу мен даму проблемалары" атты іргелі монографиясына жазған Россия ғалымдары Г.А. Лахтиннің, В.Г. Лебедевтің, М.П. Чемодановтың, Ю.С. Нехорошевтін, Л.С. Вляхманның, В.П. Грошевтің хаттары (қазір К. Қазымұраттың жеке архивінде сақтаулы) және көпшілік алдында қорғау үетінде М.С. Минтаиров (Ленинград қаласы), И.П. Крапчин (Москва қаласы), А.И. Шербакөв (Новосибирск қаласы) нәм К.О. Оқаев (Алматы қаласы) билдірген пікірлер куәландырады. К. Қазымұрат өз диссертациясы талқыланып, қуатталған Украин ҒА ғылыми-техникалық өлет нәм ғылым тарихының Орталығындағы В.А. Малицкий, А.А. Коренной, В.И. Терещенко, Л.С. Лобанова, Б.И. Гинзбург сынды украиндық ғалымдарға ден риза. Сондай-ақ ол ынабатты адамгершілік көмегі үшін Ресей ҒА өлеуметтік-экономикалық проблемалар институты директоры А.Е. Когутты (Санкт-Петербург) йтипатпен еске алады. Кандидаттық диссертациясына оппонент болған техника ғылымының докторы А.Е. Ерғалиев пен экономика ғылымының кандидаты Т.В. Дикаревичке де арнар алғысы мол.

Вайыда Гораций айтып кеткен екен: "Егер бірдеңе билсек, оны басқаларың бәле, ал өштеңең жоқ болса, менен үйрен", — деп. Осындай пікірді ұстана отырып, К. Қазымұрат қызметінің ғылы-

мға олжа салған қадау-қадау сөттері ретінде мыналарды бөліп айтпақ керек:

Ғылыми принциптер жүйесін анықтауға мүмкіндік беретін бірқатар теориялық ережелер негізделді, ал олардың жүзеге асырылуы өнеркәсіптің ғылыми-техникалық өлуетін жетілдіріп, оны пайдаланудың тиімділігін артыруда қамтамасыз етеді. Өндіріш күші ретінде ғылым үш бірлік негізінде қарастырылған: а) ғылым өндірістің дербес факторы ретінде; ә) өндіріс ғылымының сапабы технологиялық жетістігіне айынуы; б) ғылым мен ғылыми қызмет көрсету салаларын өндіріс түрі ретінде мойындау. Сондай-ақ өнеркәсіптің экономикалық өлуеті жүйесіндегі зерттеулер тиянақталды: ғылыми-техникалық өлуеттің бүкіл экономикалық өлует элементтеріне өсерін тигізетін жалпы ресурс дегенді білдіретіні дәлелденді. Мәнін, факторларын, типтері мен заңдылықтарын да тоғыстырушы ғылыми-техникалық өлуетті тиімді қалыптастырудың теориялық негіздері нақтыланды. Абсолютті және салыстырмалы қордалану ұғымы, инвестициялау принциптері, өнеркәсіптің ғылыми-техникалық және өндірістік өлуеттерін ресурспен қамтамасыз ету бағыттары тұжырымдалды. Өндірістің материалдық-техникалық негізін дамыту мен жетілдіру қажеттігімен кәліп туындайтын ғылыми-техникалық һәм өндірістік өлуеттердің өзара байланысты қызмет ету шарттары айқындалды, ғылыми-техникалық өлуеттің өндірістік өлуетке себін тигізер типтік және мақсаттық түрлері анықталды. Ғылыми-техникалық өлует дамуында жүріп жатқан ілгерілеулер экономиканың пропорционалды даму жетістіктері, территориялық пропорцияны жетілдіру, табиғат қорғау шараларын күшейту, өндірістің техникалық деңгейін көтеру, интеграциялық байланыстардың дамуы мен нығайту секілді бірқатар жағдайларға байланысты. Ғылыми-техникалық өлует қызметінің тиімі мен тиімділігін анықтауға методикалық тәсілдер жасалынды. Тиім түрлері (экономикалық, өлеуметтік және ғылыми-техникалық, т.б.) мен тиімділік көрсеткіштері сараланды.

Кеңес Қажымұрат ғылыми зерттеулерінің келесі бір кемел бағыты ҒТП салааралық проблемаларын шешудің теориялық негіздері мен методикалық тәсілдерін табумен байланысты, яғни оларды жіктеп шығарып, ұлғая түскен салааралық процесте ғылым мен техниканың басым бағыттарын жүзеге асыру ісімен сабақтасып жатыр. Ғылыми-өндірістік циклде соның ішінде іргелі және қолданбалы ғылымда ҒТП-ның салааралық проблемалары зерттелінді,

оны шешудің жай-күйі, даму болашағы мен ұйымдастыру-экономикалық нысандары зерделенді.

Нарықтық қатынастарға көшуге байланысты, К. Қажымұрат ғылыми-техникалық дамуды реттеу және ғылыми-техникалық өнімдер нарығының экономикалық механизмі мәселелерін жемісті зерттеді. Экономикалық әдебиетте бұған дейін тиянақталмаған ғылыми-техникалық дамуды мемлекеттік һәм нарықтық реттеу проблемалары кешенді түрде сарапталды, экономикалық механизм түрлері сараланды, ФТП-ны нарықтық реттеудің экономикалық, инновациялық, ұйымдық және инвестициялық модельдері белгіленді, егеменді мемлекет ғылыми-техникалық дамуының концептуальды негіздері мен принциптері дәйектелді, ғылыми және технологиялық орталықтар, технополистер, инновациялық орталықтар мен венчурлік кәсіпкерліктер құру жөнінде ұсыныстар жасалынды.

К. Қажымұрат, ғылыми-техникалық өнімнің экономикалық механизмі ғылыми, ғылыми-техникалық һәм басқа да мекемелер мен кәсіпорындар (фирмалар) қызметін экономикалық және ұйымдастыру әдістерінің, нарықтық және мемлекеттік реттеудің өзара байланысты жүйесі болып табылатынын ескере отырып, осынау нарық субъектісі ретінде бұл механизмнің теориялық және методологиялық мәселелерін, осы нарықтың Қазақстандағы алғышарттары мен талаптары және даму жолдарын зерттеді. Одан басқа, нарық дамуы деңгейінің саралануы мәселелері сарапталды, сегменттік қуыстары анықталды, Қазақстан Республикасында ғылыми-техникалық сала дамуының басым бағыттары (ғылыми-бизнесі, инновациялық инфрақұрылымды қалыптастыру) белгіленді.

К. Қажымұрат 1986–2005 және 1991–2010 жж. кезеңдеріне арналған Қазақстан Республикасы ФТП-ның екі кешенді бағдарламасын жасауға елеулі үлес қосты. Оның қажырлы қабілет-қарымы бағдарламаға ғылыми-методикалық һәм ғылыми-ұйымдастырушылық басшылық ету ісінде өсіресе айрықша көрінді, ал бұны жасауға республиканың 200-ден аса мекемелері мен ұйымдары қатысқан болатын.

ФТП кешенді бағдарламасын жасаудың, жекелей алғанда, әлеуметтік-экономикалық және ғылыми-техникалық даму ерекшеліктерін ескерген теориялық негіздері мен әдістері талданды. ФТП аймақтық проблемалар талдамасының методикалық негіздерін Қазақстан ФТП кешенді бағдарламасы құрамында қарау халық шаруашылығы жүйесінің зерттелуші элементі ішкі аймақ-

тық проблемалар мен әртүрлі өлшемдегі экономикалық кешендер болып табылатын салалық та аумақтық та, принциптерді ескеруден тұтындайды. Ішкі аймақтық түп жүйені түбірлеу халық шаруашылығы дамуын экономиканы кеңістіктік ұйымдастыруда оңтайластыру тұрғысынан зерттеуге мүмкіндік ашады. Оның басқа да бағдарламаларды, соның ішінде, "Интенсивтендіру-90" бағдарламасын жасауға қосқан үлесі кеңінен мәлім.

Ж. Қажымұрат еңбектерінде экономикалық зерттеулердегі мәнді элемент ретінде ғылыми-техникалық қызмет саласында экономикалық механизмді жетілдіру жөнінде методикалық ұсыныстар қорғап отырады. Бұған жататындар: республикалық ғылыми-техникалық бағдарламаларды қалыптастыру мен жүзеге асырудың экономикалық механизмі жөніндегі методикалық ұсыныстар, ғылыми-өндірістік салада шаруашылық есеп айырысу қатынастарын жетілдірудің методикалық негіздері және ғылыми-техникалық өнімге келісімді баға белгілеу жөнінде методикалық ұсыныстар.

Қазақстан экономикалық әдебиетінде К. Қажымұраттың ғылым мен өндіріс интеграциясы проблемалары бойынша еңбектері ерекше дараланады. Бұл проблемамен ол ұзақ жылдар бойы жай статистикалық немесе басқалай деректер базасында емес, академиялық ғылымның нақты нәтижелерін енгізуге тікелей қатысу арқылы айналысты. Негізгі жоғары деңгейде қазіргі интеграциялық экономикалық саясатты ол өзара байланысты, өзара ықпалдас бес тұрғыдан қарастырады. Бірінші тұрғы – интеграцияның Еуропа, Америка және Тынық мұхит аймағы – үш өлемдік орталығы өмір сүріп отыр. ТМД елдері интеграциясының мәселесі басы ашық күйінде қалады. Екінші тұрғы – ТМД елдерінде интеграциялық экономикалық саясатты қалыптастырып, дамыту. Үшінші тұрғы – егеменді мемлекеттің ТМД және алыс шет елдер жөнінде интеграциялық экономикалық саясатын қалыптастыру. Төртінші тұрғы – аймақтық егеменді мемлекеттердің Кіндік Азия Одағы және Россия мен Беларусь Одағы тұрпатында интеграциялық саясатын қалыптастыру. Бесінші тұрғы – егеменді мемлекет ішінде аймақтық интеграция саясатын қалыптастыру.

К. Қажымұрат зерттеулеріндегі келесі бір маңызды бағыт өндіріс операцияларында қол еңбегінің үлес-салмаған азайту, еңбек процестерін механикаландыру мен автоматтандыру мәселелері, ғылыми қызметкерлердің жұмыс уақытын пайдалану проблемалары болды.

КСРО ыдырауына байланысты К. Қажымұрат өгеменді мемлекеттің нарықтық қатынасты ескере отырып жүргізетін ғылыми-техникалық саясаты жөнінде зерттеулер көкжиегін кеңейте түсті. Қазақстан Республикасының өр алуан Заң шығарушылық һәм нормативтік құжаттарын жасауға қатысады. Қазақстан ғылыми-техникалық саласы реформаларының Үкіметтік Концепциясының жеке жобасын ұсынады.

Оның нарықтық қатынастарға көшу жағдайында ҒТП ықпалы артуының теориялық, методологиялық және практикалық проблемаларын зерделеу жөніндегі зерттеунамасы (соавторлықпен жазған) көңіл аударуға тұрады. Онда ғылым мен өндіріс интеграциясындағы қайшылықтар мен шешілмеген түйіндерді тарқату жолдары қарастырылған. Нарықтық қатынастар дамуы жағдайында материалдық өндірістің ғылыми-техникалық жаңалықтарына елгезектігінің негізі мазмұндалады. Ғылыми-техникалық сала мен ҒТП-ны коммерциялаудың нарықтық бастауқоз шекаралары анықталған. ҒТП-дағы нарықтық процестерді мемлекеттік реттеу мен болжалдауды күшейту қажеттілігі негізделеді, шетелдік технологияны нарықта жоғары техникалық өнімге кең өріс ашу нысаны ретінде сұрыптал тарту, ғылыми-техникалық саланы басқарудың нарықтық қатынастарға барабар жүйесін құру жолдары, ғылым мен техника жетістіктерін енгізуге бағдарланған нарықтық механизмді қалыптастыру аспектілері мәселелері қарастырылады, өркендетті нарыққа көшу жағдайында инвестициялық һәм құрылымдық саясат концепциясының басымдылығы айрықша атап көрсетіледі.

К. Қажымұрат нарықтық қатынастарға өту кезеңінде инновация мен өнеркәсіптік саясатты қайта құру жағдайындағы жаңғыру интерпретациясының үлкен толқынымен байланысты бірқатар тәлума теориялық талдамалар жүргізді. Халықаралық экономикалық дамудың нақты мысалдары мен фактілері қазіргі жағдайда жаңа өзгерістер үлкен тасқынының процесі орын теуіп отырғанын растайтыны туралы тұжырым жасайды. Бұл дүниежүзілік экономикалық жүйенің дамуында аймақтық фактор бөлініп шығуына һәм көптеген мемлекеттердің өсіп-өркендеуінде ұлттық цикльдер төбе көрсетуіне жағдай туғызушы "біртұтас әлемдік цикл" бұзылуы және асинхрондық пайда болуы есебінен мүмкін болды.

ТМД елдерінде, соның ішінде Қазақстанда жүзеге асырылып жатқан нарықтық өзгерістер, сөз жоқ, ірі ауқымды инновациялық процесс болып табылады. Осыған орай К. Қажымұрат тарапынан

Қазақстан Республикасы әлеуметтік-экономикалық саясатының инновациялық императивтерін бағдарламалық жүзеге асыру жөнінде зерттеулер жүргізіліп, ол әлеуметтік-экономикалық саясаттың әртүрлі құрылымдар инновациялық императивтері тізбелері мен бағыттарын байыптауға және жүйелеуге, инновациялық идея коммерциялық жүзеге асырылуға дейінгі жолдан өтуі схемасын беруге мүмкіншілік жасады.

Қазақстан Республикасы егемендігі жағдайындағы экономикалық құрылыс К. Қажымұрат еңбектерінде зерттеулердің өрқашан маңайкесті бағыты болды. Мәселен, ол ұлттық ақшамыз – теңгені шығару қажеттігін либеральды ашық баспасөз бетінде экономистер арасында алғашқылардың бірі болып негіздеді. Оның экономикалық реформа идеологиясы және мемлекеттік бағдарламалық талдамалар хақындағы еңбектері де белгілі.

Нарықтық қатынастар жағдайында нақты тұлға мен қоғамның әлеуметтік топтарының экономикалық менталитеті үлкен маңызға ие. Экономикалық әдебиетте мардымсыз зерделенген бұл проблема К. Қажымұраттың ғылыми ізденістері арқасында тиісінше дамуы тапты. Осы түйінді мәселені ашып көрсету үшін ол Абай мұрасына жүгінеді және мақалалар топтамасында мазмұндалған төғума тұжырымдарды тиянақтайды. Бұл қатарға Абайдың "Қара сөздері" мен оның рухани қазынасын тұтас қамти қарастырудан туған ұлы ақынның әлеуметтік-экономикалық көзқарастарын байыптау жатады.

К. Қажымұрат еңбектерінде бұл проблема адам мен экономиканың өзара қарым-қатынасымен, Қазақстанда экономикалық реформа идеологиясын жасаумен байланысты кең көлемде қарастырылған. Осы контексте ол экономикалық жағынан еркін адамдар, экономикалық ойлау проблемалары және қазіргі нарықтық шаруашылық жүргізу жағдайында экономикалық дамудың адамгершілік үгіттерін қалыптастыру жолдары жөнінде толымды пікір толғайды.

Оның Қазақстанда ғылымның даму тарихын жіктеу және сәбіздің ғылыми ойы өсу-өркендеу жолдарын есте жоқ ескі заманнан осы күнге дейін кезеңдеу жөніндегі ізденістері де қызықты. Отандық ғылымда бірінші рет Қазақстан ғылымы дамуының, соның ішінде теология ғылымының тарихы жүйеленген түрде мазмұндалды. К. Қажымұрат зерттеулерінде бұл бағыт тұтас қалпында "Қазан дәуірісіне дейін Қазақстанда ғылым болған жоқ, талтума ғылыми зерттеулер болған жоқ" дегеннен жабысып айрылмайтын көптеген

жалған тарихшысымақтарға тойтарыс береді. Тарих керісінпе жағдайды көрсетіп отыр.

Кейінгі жылдары Кеңес Қажымұрат оқулықтар мен оқу құралдарын жазуды да ойластырып жүр. Білім ордаларына, лицейлерге, колледждер мен гимназияларға арналған "Адам және қоғам" атты оқу құралын жазуға қатысуы бұл мақсат-мұрат қамындағы алғашқы қадам іспетті. Біраз уақыттан бері жоғары оқу орындары үшін мемлекеттік тілде экономикалық оқулықтар жазумен шұғылдану үстінде.

К. Қажымұраттың гуманитарлық дарыны Қазақстан даму институтына вице-президенттік қызметке ауысқан кезінен бастап бұрынғыдан бөтер жарқырап ашыла түсті. Мұнда ол "Түркі тілді дүние", "Қазақ тілі" энциклопедиясы секілді төлтума жобаларға қатысты. Оның жетекшілігімен "Қазақстан Республикасы экономикалық қауіпсіздігінің стратегиясы" атты іргелі зерттеу төмөмдалуға таяу.

Абзал көзқарас пен шығармашылық әлует бар жерде ғалым талантты үшін қызмет етуге кең жол ашылатыны аян. Осы тұрғыдан, оның көп томды "Қазақстан" ұлттық энциклопедиясын шығаруға өзірлеу ісіне тек автор ретінде ғана емес, энциклопедияның экономика жөніндегі жазбалары бойынша ғылыми-кеңесші өрі редактор-үйлестіруші де болғанын атап айтқан ләзім.

Ғалымдардың әр ұрпағы өзінің алдында өткен барлық буынның тәжірибесін таяныш етіп қаракет жасайтыны қашаннан белгілі ғой. Экономика тақырыбына, әлеуметтік саланы да қосып есептегенде, қазақша қалам жеген басқа зиялылардың үлесін ешбір азырқанбай отырып, ана тілінде жазған ғылыми зерттеулері қос монография, төрт кітапша және жалпы көлемі 35 баспа табақ құрайтын қыруар мақалалар түрінде жариялаған Кеңес Қажымұратты біз осы салада шын мағынасында тұңғыш қазақ тілді авторлардың бірі деп қадай айтсақ, ақиқат фактіні қайталаған болып шығамыз. Бұл еңбектердің бәрі өндірістің ғылыммен байланысына, ғылым мен техника нәтижелерін енгізуге, Қазақстандағы ауыр өнеркәсіп тиімділігіне, тұтастай алғанда, республика халық шаруашылығының алуан түрлі түйінді мәселелеріне арналған. Бұдан басқа, ол қазақ тілінде экономика бойынша терминологиялық сөздіктер жасау мен шығару шаруасымен де белсене айналысты.

К. Қажымұраттың теориялық байламдары мен практикалық ұсыныстары ғылыми журналдар ("Экономика мәселелері", "Қазақ

КСР ҒА Хабаршысы", "Известия АН Казахской ССР" (т.6.) беттерінде оң бағаланды.

К. Қажымұраттың кісілік қадір-қасиетін алабетен дарамат тұратын өнегелі бір мінезі — ол өзінің шығармашылық нәтижесін жағынан өсіп-жетілуіне өртүрлі жағдайда көмектескен, рухани қолдау көрсеткен адамдарды ықпалдылық сезіммен алғыстаудағы талбайды. Осы тұрғыда көкейкестілігі өрі маңыздылығы зор зерттеулерінде (бағдарламалық, концептуальдық, т.б. талдамалары), сондай-ақ Қазақстанда экономикалық реформаларды ғылыми негіздеу мен іс жүзіне асыру процесінде қол жеткізген табыстарын жалғыз жүріп, жеке шығып емес, көптеген белді де беделді ғалымдармен, мамандармен, қоғам қайраткерлерімен қоян-қолтықтаса қызмет ете жүріп тапқаны хақ. Олардың арасында Т.А. Әшімбаев, Е.М. Арын, С.Б. Бөйішев, О.Б. Байғұратов, Е.В. Гвоздев, К.С. Дашков, М.Г. Исаева, С.М. Қожакметов, А.К. Қошанов, Б.Л. Левинтов, С.С. Сатыбалдин, Ө.М. Сұлтангазин, Ө.Н. Нысанбаев, Ю.Д. Шнейдер және басқалар бар. Бұдан басқа, ғылыми-техникалық саланың және техникалық-экономикалық институттардың басқару сатыларына байланысты, оған Қазақ КСР-інің барлық дерлік ғылыми-зерттеу салаларымен, ғылыми-техникалық ігерілеудің 20 жылға Кешенді бағдарламасын жасау кезінде бұрынғы Одақтың бас ұйыдарымен жұмыстас болуға тура келді. Осы және басқа да жағдайлар, төл ғылыми еңбектерін қосқанда, оның атын Қазақстан шегінен алысқа жайды, шет жұрттарға да мәңгілесті.

Республика халқы арасында экономикалық білім таратуда К. Қажымұраттың қосқан үлесі қомақты. Ол республиканың сан алуан ұжымдары алдына тұрақты да тартымды деқриялармен ғана шығып қоймай, "Алатау" бағдарламасы нәтижесінде қазақ теледидары бойынша арнаулы тақырыптық айдарларды да жүргізіп отырды. Теледидар арқылы нәтижесінде "Қазақстан коммунисті", "Егемен Қазақстан", "Қазақ әдебиеті", "Қазақстанская правда" секілді республикалық баспасөз беттеріндегі әр жылдардағы ғылыми-көпшілік сөздері замандастар мүддесінен шығып, көңіл тілегін тап басып келді. Сөйтіп, мұндай жалықпас жанкештілік оны тек қана ғылым аясындағы сыйқұрмет төңірегінде қалдырмай, жалпының жақын тұтар арысына айналдырды.

К. Қажымұраттың зерделі экономист зерттеушісі, ұлағатты ұстаз ретінде елге сіндірген ғылыми нәтижесін ұйымдастырушылық ұланғайыр еңбегі ҚР ҒА Құрмет грамотасымен, бұрынғы КСРО ХШЖК қола

медалімен, "Еңбек ардагері" атағымен, талай алғыс-мақтаумен марапатталды, оны үш бірдей академияға: Қазақстан Республикасы Әлеуметтік ғылымдар, Халықаралық ғылымтану һәм Еуразия экономикалық академияларына толық мүше етіп сайлатқан да сол сан салалы салмақты қызмет-қаракеті.

Ғылым саласында 35 жыл қажырлы жұмыс жасаған Қ. Қажымұраттың осыншама уақыт аралығындағы қоғамдық қызметі де қыруар қырлы, қырық қатпар сырлы. Ол көп жыл бойы Бүкілодақтық экономикалық қоғамның, КСРО ҒА "Негізгі қорлар, күрделі қаржылар мен жаңа техникалар тиімділігі" ғылыми кеңесінің қазақ филиалдары басшылығына қатысты, мұндай жауапты қоғамдық қызметтерді республикалық Ғылым академиясы мен Мемлекеттік жоспарлау комитетінің әлеуметтік-экономикалық және ғылыми-техникалық проблемалары бойынша республикалық ғылыми кеңесте де молынан атқарғаны бар. Біздегі бірқатар беделді институттарда экономика ғылымының докторы (кандидаты) атағын алу жөніндегі диссертациялық кеңестерге және биік деңгейдегі әр түрлі комиссияларға, жұмысшы топтарына мүше ретінде атсалысқан абыройлы істері өз алдына бір төбе. Ұзақ уақыт бірқатар Ғылыми зерттеу институттарында методологиялық семинарларды басқарып жүргізді. "Минералды шикізатты кешенді пайдалану", "Транзитті экономика", "Еуразиялық қауымдастық" іспетті ғылыми басылымдардың редакциялық алқа мүшесі болып келеді.

Ғылым адамының ғұламалығы артына қалдырар зерделі зерттеунамаларымен ғана айқындалмайды, одағ да төрі анағұрлым биігірек — замандастарын неге үйретті, солар арқылы келер ұрпақ бойына қандай өнеге екпек деген сауалға берер жауабымен өлшенсе керек. Бұл тұрғыда Кеңес Қажымұрат тамаша тәлімгер. Бүгінде ғылым саласында, жоғары мектепте, бизнесте, ел басқару орындарында оның шәкірттері: экономика ғылымының кандидаттары Ж.Х. Бөйкенова, Н.А. Барлыбаева, Л.М. Мұзапарова, Р.В. Сағынаев, З.А. Салжанова, С.К. Наурызбеков, Р.Т. Шырдабаев және экономика ғылымының докторлары А.Г. Крайцов пен Я.Д. Шелекпаев, сондай-ақ кандидаттық диссертацияларын қорғауға бітіріп үлгерген А.Т. Байманқұлов, А.Х. Ғалиева, Г.Б. Садықовтар ойдағыдай еңбек етіп жүр. Мұның үстіне, ол ресми жетекші немесе ғылыми кеңесші болмай-ақ, көптеген ғылым кандидаттары мен докторларына ғылыми-ұйымдастырушылық һәм адамгершілік қолдау көрсетті. Солардың санатында экономика ғылымының докторлары Е.М. Арын, Р.К.

Жоламан, К. Құрманғалиев, Р.К. Сатова, А. Орозбаева және т.б. есімдерін ауызға аламыз.

Қазақстан аймақтарында жас кадрларды даярлауға қажымас қайратпен тікелей қатысып жүрген К. Қажымұрат секілді ғалымдар көп емес. Оның А. Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университетінде, С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінде, Шығыс Қазақстан университеті мен Оңтүстік Қазақстан облысының гуманитарлық-экономикалық колледжінде тұрақты педагогикалық қызметі мен жоғары білікті кадрлар даярлауға деген күш-жігері жұршылыққа мәлім.

Ірі ғылым-ұйымдастырушы өзіне лайықтыларды таңдап алады және олардан өзі де үйренеді. Өз басшы-тәлімгерін ештеңеге үйрете білмес, оған өз табысына мақтанарлық қуаныш сезімін еге алмас еңбеккерді жақсы жұмыскер деуге болмайды. Қазірде ғылыми қызметтің ұжымдылығы баршаға белгілі. Республикадағы ғылым мекемелері мен ғылыми бағыттардың басшылық құрамынан табылған К. Қажымұрат көп жылдар бойы республика ғылыми-техникалық өлуеті кадрлар тобының талай өкілдерімен ынтымақтас, істес болды. Соның ішінде ол э.ғ.д. А.А. Әлімбаев, э.ғ.к. М.Д. Дөрішев, э.ғ.к. А.Г. Жақсыбергенов, э.ғ.д. Р.К. Жоламан, э.ғ.к. М.И. Жүкібаев, э.ғ.к. А.К. Қанатшынова, э.ғ.к. Р.Р. Кенжеғозина, э.ғ.д. А.Г. Кравцов, э.ғ.к. Н.Б. Матешкая, э.ғ.к. Н.К. Нұрланова, э.ғ.к. Е.Ф. Сағымбаев, э.ғ.к. С.Ф. Сұлтанова, э.ғ.к. М.У. Спанов, э.ғ.д. А.И. Щербаков, т.б. тәжірибелі ғылыми һәм педагогикалық қызметкерлермен тығыз ынтымақтастықта еңбек етті.

Осы заманғы экономика ғылымы көп пішінді, барлығына да қатысты. Экономикалық һәм саяси болмыс үйреншікті өлеуметтік-экономикалық үрдістерді шапшаң өзгертіп жібере алады. Бұл үшін ғалым-экономистерді айыптаудың да, сондай-ақ олардың жекелеген еңбегін асыра мадақтаудың да қажеті жоқ. Алайда қызмет-қаракеті, ой-арманы, тыныс-тіршілігі ғылымды дамытуға, отандық экономиканы оздыруға бағытталған адамдар бар. Сондай ардақтұлар төрінен К. Қажымұрат та өз орнын алуға қақылы. Ол — зерделі зерттеулері адамның, ғылымның, техниканың және өндірістің өзара қарым-қатынасы мәселелерімен байланысты экономика ғылымының қажымас еңбеккері. Ал аталған ілім-білім салалары кез келген уақыт кеңістегіндегі кез келген адам қоғамы өмір сүруінің басты тіреулері екені бесенеден белгілі. Ғұлама һәм Қазақстан Республикасының азаматы, экономика ғылымының докторы, профессор

Кеңес Қажымұраттың бүкіл қызметінің негізгі өлшеуші осымен сипатталады. Алпыстың асқарына шыққан мүшелерге ақжолтай табыс тілейміз!

Әлімбаев А.А., Қазақстан Республикасы Өлеуметтік ғылымдар академиясының академигі, ҒМ – ҚР ҰҒА Нарықтық қатынастар институтының директоры.

Жоламай Р.Қ., Қазақстан Республикасы Өлеуметтік ғылымдар академиясының академигі, Қазақстан даму институтының президенті.

Нұрланова Н.К., Халықаралық Еуразия экономикалық академиясының корреспондент-мүшесі, ҒМ–ҚР ҰҒА Экономика институты директорының орынбасары.

Краткий очерк

Научной и общественной деятельности академика Академии
социальных наук Республики Казахстан К. Кажымурата

Платон мне друг, но истина дороже
Аристотель

В современных условиях при оценке научной и научно-организационной деятельности ученого, в первую очередь, обращается внимание на его творческий вклад в развитие науки и на его этический кодекс, включающий гуманизм, порядочность и душевную красоту, совокупность которых позволяет говорить во всеуслышание как о достойном персоналии научно-технологической сферы. Одним из таких персоналии науки, в частности экономической науки, бесспорно, является Кенес Кажымурат, доктор экономических наук, профессор, академик ряда международных общественных академий.

Кенес Кажымурат родился 5 января 1939 г. в Жана-Аульском совхозе, Кзыл-Туского района Кокшетауской области. В 1957 г. после окончания Кишкенекульской казахской средней школы он поступает в техническое училище №2 при авиационном заводе им. М.В. Фрунзе в г. Самаре, где получил рабочую специальность токаря по металлу.

Трудовую деятельность К. Кажымурат начал с 1958 г. в вышеназванном совхозе Жана-Аульский, работая токарем в машинно-технической мастерской и в 1961 г. был призван в ряды Советской Армии.

После демобилизации в 1963 г. К. Кажымурат поступает на экономический факультет Казахского государственного университета имени С.М. Кирова и в 1967 г. он заканчивает Алматинский институт народного хозяйства (экономический факультет КазГУ был преобразован в АИНХ) по специальности планирование промышленности с присвоением ему квалификации экономиста.

Студенческие годы К. Кажымурата проходят не только в учебе, но и в активной общественной работе. В его становлении как экономиста в эти годы большую роль сыграли такие наставники-преподаватели и руководители факультета как К.О. Окаев, К.Б. Бердалиев, Я.А. Дубакиров, Д.К. Кабдиев, которые впоследствии стали ведущими учеными-экономистами Казахстана.

После окончания в 1967 г. Алматинского института народного хозяйства К. Кажымурат по инициативе академика, директора Института экономики Академии наук Казахской ССР С.Б. Байшева в числе перспективных выпускников был приглашен на научную работу в Институт экономики АН Казахской ССР. В течение 30 лет с этим институтом была связана его научная, научно-организационная и общественная деятельность, где он прошел путь от рядового экономиста до заместителя директора по науке.

Под научным руководством члена-корреспондента НАН РК У.Б. Баймуратова в то время являвшегося весьма молодым исследователем К. Кажымурат стоял у истоков нового направления научных исследований в области экономики научно-технического прогресса, науковедения и капитальных вложений в Казахстане. У.Б. Баймуратов как научный руководитель оказал большое влияние на К. Кажымурат своими самобытными и яркими подходами к исследовательской деятельности и способствовал постепенному формированию его интеллектуального научного потенциала, ярко проявившийся впоследствии.

К. Кажымурат, активно участвуя в научно-исследовательских разработках, успешно завершает диссертационную работу на соискание ученой степени кандидата экономических наук и в 1974 г. ее успешно защищает. В его работе были рассмотрены вопросы совершенствования технической базы цветной металлургии — одной из ведущей отрасли промышленности Казахстана. Известны его труды по экономике цветной металлургии, посвященные экономической эффективности новой техники и прогрессивной технологии, комплексному использованию сырья, прогнозной оценке технико-экономических показателей в металлургии меди, научно-производственным комплексам цветной металлургии и др.

Известно, что в науке необходимо искать идеи. Нет идеи, нет и науки! Знание фактов только потому и драгоценно, что в фактах скрываются идеи. Это особенно касается науки экономической. Видимо этим объясняется, что в творчестве К. Кажымурата в течение продолжительного времени наряду с теоретико-методологическими разработками усиленно проводились прикладные исследования. К ним относятся его исследования по различным отраслям промышленности: экономические вопросы развития цветной металлургии, внедрения прогрессивной технологии в черной металлургии, проблемы электрификации народного хозяйства, пути

развития машиностроительного комплекса и химической промышленности Казахстана. К. Кажымуратов ставились актуальные задачи и предлагались практические рекомендации по развитию отраслей промышленности, которые постоянно в виде докладных записок или иной форме передавались в вышестоящие органы. В этом контексте достаточно указать на его длительное сотрудничество с Балхашским и Джезказганским горно-металлургическими комбинатами, Актюбинским заводом ферросплавов, экономическими службами многих ведущих министерств и ведомств, правительством республики.

Фундаментальный характер исследований в творчестве К. Кажымурата особенно ярко проявился в процессе подготовки докторской диссертации и при переходе к рыночным отношениям. Его докторская диссертация по проблемам формирования и развития научно-производственного потенциала промышленности представляла собой работу сравнительно нового научного направления, на материалах Казахстана эта проблема была рассмотрена впервые. Его научная добросовестность (пример многим соискателям) особенно ярко проявилась в процессе апробации результатов диссертации. Об этом свидетельствуют письма-отзывы (ныне хранящиеся в его архиве) российских ученых Г.А. Лахтина, В.Г. Лебедева, М.П. Чемоданова, Ю.С. Нехорошева, Л.С. Блясмана, В.П. Грошева о его фундаментальной монографии "Научно-технический и производственный потенциал: проблемы формирования и развития" и отзывы о его работе при публичной защите М.С. Минтайрова (г. Ленинград), И.П. Крапчина (г. Москва), А.С. Щербакова (г. Новосибирск) и К.О. Окаева (г. Алматы). К. Кажымурат весьма благодарен украинским ученым Б.А. Малицкому, А.А. Коренному, В.И. Терешенко, Л.С. Лобановой и Б.И. Гинзбургу из Центра исследований научно-технического потенциала и истории науки им. Г.М. Доброва АН Украинской ССР, где он прошел обсуждение диссертации и получил одобрение. С благодарностью вспоминает он также оказанную помощь А.Е. Когута — директора Института социально-экономических проблем Академии наук России (Санкт-Петербург). Он благодарен доктору технических наук А.Е. Ергалиеву и кандидату экономических наук Т.В. Дикаревич, оппонировавших его кандидатскую диссертацию.

Еще Гораций отмечал, что "Если знаешь что-нибудь, поделись, если нет, у меня поучись". Придерживаясь такого мнения можно

выделить следующие основные моменты в научной и научно-организационной деятельности у К. Кажымурат.

Теоретические положения, обоснованные К. Кажымуратом позволяют определить систему научных принципов, реализация которых обеспечит совершенствование научно-технического потенциала промышленности и повышение эффективности его использования. В его исследованиях наука как производительная сила рассмотрена на основе триединства: а) наука как самостоятельный фактор производства; б) превращение производства в сознательное технологическое достижение науки; в) признание сферы науки и научного обслуживания как вида производства. Им также обоснована необходимость исследования научно-технического потенциала в системе экономического потенциала промышленности: доказано, что научно-технический потенциал представляет собой всеобщий ресурс, влияющий на все элементы экономического потенциала. Конкретизированы теоретические основы эффективного формирования научно-технического потенциала, включающие его сущность, факторы, типы и закономерности функционирования. Сформулированы понятия абсолютного и относительного накопления, принципы инвестирования, направления ресурсного обеспечения научно-технического и производственного потенциалов промышленности. Выявлены условия взаимосвязанного функционирования научно-технического и производственного потенциалов, вытекающие из необходимости развития и совершенствования материально-технической основы производства, определены типовые и целевые виды влияния научно-технического потенциала на производственный потенциал. Происходящие сдвиги в развитии научно-технического потенциала промышленности зависят от ряда обстоятельств: уровня пропорциональности развития экономики, совершенствования территориальных пропорций, усиления природоохранных мероприятий, повышения технического уровня производства, развития и укрепления интеграционных связей. В этой связи К. Кажымуратом разработаны методические подходы к определению эффекта и эффективности функционирования научно-технического потенциалаа также ранжированию показатели эффективности по видам эффекта (экономический, социальный, научно-технический и др.)

Следующее крупное направление научных исследований К. Кажымурата было связано с разработкой теоретических основ и ме-

тодических подходов к решению межотраслевых проблем НТП, их классификацией и расширением процесса межотраслевой реализации приоритетных направлений науки и техники. Исследованы межотраслевые проблемы НТП в научно-производственном цикле, в том числе в фундаментальной и прикладной науке, изучены состояние, перспективы развития и организационно-экономические формы решения межотраслевых проблем НТП.

В связи с переходом на рыночные отношения К. Кажымурат плодотворно исследовал проблемы регулирования научно-технического развития и экономического механизма рынка научно-технической продукции.

Практически неразработанная в экономической литературе проблема государственного и рыночного регулирования научно-технического развития изучена комплексно, ранжированы виды экономического механизма, определены экономическая, инновационная, организационная и инвестиционная модели рыночного регулирования НТП, разработаны концептуальные основы и принципы научно-технического развития суверенного государства. Предложены рекомендации по созданию научных и технологических центров, технополисов, инновационных центров и венчурного предпринимательства.

К. Кажымурат учитывая, что экономический механизм реализации научно-технической продукции представляет собой взаимосвязанную систему экономических и организационных методов, рыночного и государственного регулирования деятельности научных, научно-технических и др. учреждений и предприятий (фирм), исследовал теоретические и методологические вопросы формирования данного механизма, предпосылки и условия становления и развития рынка научно-технической продукции в Казахстане. Кроме того, им были исследованы вопросы дифференциации уровней развития рынка, определены сегментные ниши, обоснованы приоритетные направления рыночного развития научно-технической сферы в Республике Казахстан (формирование научного бизнеса, инновационная инфраструктура).

Значительный вклад К. Кажымурат внес в разработку двух комплексных программ НТП Казахской ССР на периоды 1986–2005 и 1991–2010 гг. Его незаурядная способность особенно проявилась в научно-методическом и научно-организационном руководстве программой, в разработке которой принимали участие более 200 учреждений и организаций республики.

Разработаны теоретические основы и методика составления комплексных программ НТП, учитывающие, в частности, особенности социально-экономического и научно-технического развития. Рассмотрение методических основ разработки региональных проблем НТП в составе комплексной программы НТП Казахстана обусловлены с необходимостью учета как отраслевых, так и территориальных приращивов, при которых исследуемым элементом народнохозяйственной системы являются внутрирегиональные проблемы и экономические комплексы различной размерности. Изучение внутрирегиональных подсистем позволяет исследовать развитие народного хозяйства с позиции оптимизации пространственной организации экономики. Широко известен его вклад в разработку и других программ, в частности, программы "Интенсификация - 90".

Достоинное место в трудах К. Кажымурата занимают методические рекомендации по совершенствованию экономического механизма в сфере научно-технической деятельности. К ним относятся: методические рекомендации по экономическому механизму формирования и реализации республиканских научно-технических программ, методические основы совершенствования хозяйственных отношений в научно-производственной сфере и методические рекомендации по определению договорной цены на научно-техническую продукцию.

В экономической литературе Казахстана особо выделяются труды К. Кажымурата по проблеме интеграции науки и производства. Этой проблемой долгие годы он занимался не просто на базе статистических и прочих данных, а путем непосредственного участия во внедрении конкретных результатов академической науки. На более высоком уровне с пяти взаимосвязанных и взаимообусловленных позиций он рассматривает современную интеграционную экономическую политику. Первая позиция — существует три мировых центра интеграции — Европа, Америка и Тихоокеанский регион. Открытым остается вопрос интеграции стран СНГ. Вторая позиция — формирование и развитие интеграционной экономической политики в странах СНГ. Третья позиция — формирование интеграционной экономической политики суверенного государства по отношению к странам СНГ и дальнего зарубежья. Четвертая позиция — формирование интеграционной политики региональных суверенных государств, типа Центральноазиатский Союз и Союз

России и Беларуси. Пятая позиция – формирование региональной интеграционной политики внутри суверенного государства.

Следующим важным направлением в исследованиях К. Кажымурата были вопросы сокращения доли ручного труда в производственных операциях, механизации и автоматизации трудовых процессов и проблемы использования рабочего времени научных работников.

В связи с распадом СССР К. Кажымурат усиливает исследования по научно-технической политике суверенного государства с учетом рыночных отношений. Участвует в разработке различных законодательных и нормативных документов Республики Казахстан. Предлагает собственный проект Правительственной Концепции реформы научно-технологической сферы Казахстана.

Заслуживает внимания его монографическая работа (в соавторстве) по освещению теоретических, методологических и практических проблем усиления воздействия НТП в промышленности в условиях перехода к рыночным отношениям. В ней им исследуются пути преодоления противоречий и нерешенных проблем в интеграции науки и производства. Излагается основа восприимчивости материального производства к научно-техническим нововведениям в условиях развития рыночных отношений. Определены границы рыночных начал в научно-технической сфере и коммерциализации НТП. Обосновывается необходимость усиления государственного регулирования и прогнозирования рыночных процессов в НТП, рассматриваются вопросы селективного привлечения зарубежных технологий как форма прорыва на рынке высокотехнической продукции, подходы к созданию системы управления научно-технической сферой, адекватной рыночным отношениям, некоторые аспекты формирования рыночного механизма, ориентированного на внедрение достижений науки и техники, особо подчеркивается приоритетность концепций инвестиционной и структурной политики в условиях перехода к цивилизованному рынку.

К. Кажымурат в переходный период к рыночным отношениям провел ряд оригинальных теоретических разработок, связанных с трансформацией больших волн в условиях инновационного развития и преобразования промышленной политики. Делается вывод о том, что реальные примеры и факты международного экономического развития подтверждают наличие в современных условиях процесса трансформаций больших волн. Это стало возможным за счет

размывания "единого мирового цикла и появления" асинхронности, способствующей выделению регионального фактора в развитии мировой экономической системы и появлению национальных циклов в развитии многих государств.

Рыночные преобразования, осуществляемые в странах СНГ, в том числе в Казахстане, безусловно, являются крупномасштабным инновационным процессом. В этой связи им проведено исследование по реализации социально-экономической политики Республики Казахстан, определен и систематизирован перечень и направления инновационных императивов различных структур социально-экономической политики, предложена схема прохождения инновационных идей до коммерческой реализации.

Экономическое строительство в условиях суверенитета Республики Казахстан всегда было актуальным направлением исследования в трудах К. Кажымурата. Так, он одним из первых обосновал необходимость выпуска национальной денежной единицы — тенге в открытой либеральной печати. Известны его труды по идеологии экономической реформы и по государственным программным работам.

В условиях рыночных отношений большое значение имеет экономический менталитет конкретной личности и социальных слоев общества. Эта слабо разработанная проблема в экономической литературе благодаря научным изысканиям К. Кажымурата получила соответствующее развитие. Для раскрытия проблемы он обращается к наследию Абая и дает оригинальные трактовки, изложенные в серии статей. К числу их относится рассмотрение социально-экономических взглядов Абая по его "Словам назидания" и в контексте духовного согласия в целом по произведениям Абая.

В трудах К. Кажымурата эта проблема получает более широкое рассмотрение, связанное с взаимоотношением человека и экономики, формированием идеологии экономической реформы в Казахстане. В этом контексте им же рассмотрены проблемы экономически свободных людей, экономического мышления и пути формирования человеческой модели экономического развития в современных условиях рыночного хозяйствования.

Интересны его научные изыскания по классификации истории развития науки в Казахстане и периодизации развития науки республики с древнейших времен до наших дней. Впервые в отечественной науке в систематизированном виде изложена история

развития науки, в том числе теологической науки Казахстана. Данное направление исследований К. Кажымурата в целом дает обратный эффект многим апологетам истории, утверждавшим, что до Октябрьской революции в Казахстане не было науки и не было оригинальных научных исследований. Обратное доказывает история науки.

В последние годы в диапазоне творческих интересов К. Кажымурата находится написание учебников и учебных пособий. Имеется первый опыт участия в написании учебного пособия "Человек и общество" для средних учебных заведений, лицеев, колледжей и гимназий. В его творческой лаборатории также имеется ряд работ по созданию экономических учебников для высших учебных заведений на государственном языке.

Гуманитарное дарование К. Кажымурата еще глубже проявилось с переходом в Казахстан в институты, в должности вице-президента, где он принимал участие в оригинальных проектах, таких как "Тюркоязычный мир", энциклопедия "Казак тілі". Под его руководством завершается фундаментальное исследование "Стратегия экономической безопасности Республики Казахстан".

Когда созданы правильные позиции и имеется творческий потенциал открывается широкое поле деятельности для таланта ученого. В этом отношении, следует подчеркнуть, его участие в подготовке выпуска национальной многотомной энциклопедии "Казахстан" не только как автора, но и как научного консультанта и редактора-координатора по экономике энциклопедии.

Бесспорно каждое поколение ученых работает опираясь на опыт всех предшествующих поколений. Не умаляя вклад всех других авторов писавших на казахском языке на экономическую тему, включая социальную мы можем смело констатировать тот факт, что К. Кажымурат является одним из первых казахоязычных авторов в широком смысле, труды которого на уровне научных исследований опубликованы в виде двух монографий, четырех брошюр и многочисленных статей с общим объемом около 35 п.л., которые посвящены связи науки с производством, внедрению результатов науки и техники, эффективности тяжелой промышленности Казахстана и другим проблемам народного хозяйства республики. Кроме того, он активно занимался формированием и составлением терминологических словарей по экономике на казахском языке.

Теоретические положения и практические рекомендации К. Кажымурата получили положительную оценку на страницах науч-

ных журналов ("Вопросы экономики", "Вестник АН Казахской ССР", "Известия АН Казахской ССР" (серия общественная) и др.).

Одной из отличительных качественных черт К. Кажымурата является то, что он всегда признателен тем людям, которые в разной форме содействовали его творческому и служебному росту, оказывали моральную поддержку. В этом контексте в силу актуальности и значимости проводимых им исследований (программные, концептуальные и др. разработки), а также в процессе научного обоснования и практической реализации экономических реформ в Казахстане К. Кажымурату приходилось тесно работать со многими учеными, специалистами и общественными деятелями. Среди них Т.А. Ашимбаев, Е.М. Арын, С.Б. Байшев, У.Б. Баймуратов, Е.В. Гвоздев, К.С. Дашков, М.Г. Исаева, С.М. Кожахметов, А.К. Кошанов, Б.Л. Левинтов, С.С. Сатубалдин, У.М. Султангазин, А.Н. Нысанбаев, Ю.Л. Шнейдер и многие другие. Кроме того в силу иерархичности управления научно-технологической сферой, технико-экономических институтов ему приходилось близко соприкасаться почти со всеми отраслевыми научно-исследовательскими и опытно-конструкторскими учреждениями Казахской ССР, многими союзными головными организациями по разработке Комплексной программы научно-технического прогресса на 20 лет. Эти и другие обстоятельства, включая его научные труды сделали его известным далеко за пределами Казахстана.

Значителен вклад К. Кажымурата в экономическое образование среди населения республики. Он не только регулярно и доходчиво выступал с лекциями на социально-экономические проблемы среди различных коллективов республики, но и вел специальные тематические рубрики по программе "Алатау" и Казахского телевидения. Научно-публицистические выступления его в телевизионных передачах и республиканской печати "Казахстан коммунист", "Егемен Қазақстан", "Қазақ әдебиеті", "Қазақстанская правда" в различные годы всегда отвечали интересам и запросам современников. Такая активность профессора К. Кажымурата приносила ему уважение и популярность не только в научной сфере, но и среди широкого круга читателей и телезрителей республики.

Научные и научно-организационные заслуги К. Кажымурата получили признание путем награждения Почетной грамотой НАН РК за активное участие в становлении и развитии академической науки в Казахстане и за заслуги в развитии экономической науки

Казахстана, подготовке научных кадров; бронзовой медалью ВДН СССР за достигнутые успехи в развитии народного хозяйства; медалью "Ветеран труда"; объявления благодарности за выполнение Комплексной программы НТП на 20 лет (по пятилетиям) по линии АН СССР и ГКНТ СССР и др. Результаты исследовательской организационной деятельности К. Кажымурата получили широкое признание также среди общественности. Так, он избран действительным членом трех академий: Академии социальных наук Республики Казахстан, Международной академии наукоедения и Международной экономической академии Евразии.

Общественная деятельность К. Кажымурата за 35 лет работы в научной сфере была весьма разнообразной. В течение многих лет он участвовал в руководстве Казахского республиканского Всесоюзного экономического общества, Казахского филиала научного совета АН СССР "Эффективность основных фондов, капитальных вложений и новой техники", Республиканского научного совета по проблемам научно-технического и социально-экономического прогнозирования АН Казахской ССР и Госплана Казахской ССР, диссертационного совета на соискание ученой степени доктора (кандидата) экономических наук в Институте экономики и в Институте рыночных отношений (г. Караганда, член совета) МН-АН Республики Казахстан, работал в различных комиссиях и рабочих группах, организованных правительством, многими министерствами и Национальной академией наук республики. В течение многих лет он вел методологические семинары в ряде НИИ. Он является членом редколлегии ряда научных изданий: "Комплексное использование минерального сырья", "Транзитная экономика" и "Евразийское сообщество".

Научное значение человека определяется не только тем, что он оставил после себя, но гораздо больше тем, к чему он побуждал своих современников, а через них последующие поколения. В этом отношении профессор К. Кажымурат великолепный наставник. Сегодня в научной сфере, высшей школе, в бизнесе, в управленческих структурах страны успешно работают его ученики кандидаты экономических наук Байкенова Ж.Х., Барлыбаева Н.А., Музадарова Л.М., Мусалаева Р.В., Сагнаев М.Б., Сальжанова З.А., Наурызбеков С.К., Чердабаев Р.Т. и доктора экономических наук Кравцов А.Г. и Челскаев Я.Д., а также соискатели уже завершившие кандидатские диссертации Байманкулов А.Т., Галиева А.Х.,

Дузельбаева Г.Б., Садыков А.С. При этом он не будучи официальным руководителем или научным консультантом оказывал многим докторам и кандидатам наук научно-организационную и моральную поддержку. В частности, докторам экономических наук Е.М. Арыну, Р.К. Жоламану, К. Курманалиеву, Р.К. Сатовой, А. Орозбаевой и др.

К. Кажымурат один из немногочисленных ученых-экономистов республики непосредственно участвующих в подготовке молодых кадров в регионах Казахстана. Известны его регулярная педагогическая деятельность и усилия в подготовке высококвалифицированных кадров в Костанайском государственном университете им. А. Байтурсынова, Павлодарском государственном университете им. С. Торайгырова, Восточно-Казахстанском университете и в Гуманитарно-экономическом колледже Южно-Казахстанской области.

Крупный ученый-организатор подбирает себе достойных и сам учится у них. Плох тот научный работник, который не может ничему научить своего руководителя-наставника, не может доставить ему радость гордиться его успехами. Сегодня общепризнана коллективность научной деятельности. В этом плане профессор К. Кажымурат не исключение. Будучи в составе руководства научного учреждения и научного направления в республике он многие годы сотрудничал и работал со многими представителями кадрового состава научно-технического потенциала республики. При этом он очень близко сотрудничал с такими опытными учеными и педагогическими работниками: д.э.н. А.А. Алибаев, к.э.н. М.Д. Даришев, к.э.н. А.Г. Жаксыбергенов, д.э.н. Р.К. Жолман, к.э.н. М.И. Жукибаев, к.э.н. А.К. Канатчинова, к.э.н. Р.Р. Кенжетузина, д.э.н. А.Г. Крайнов, к.э.н. Н.Б. Матецкая, к.э.н. Н.К. Нурланова, к.э.н. Е.Ф. Сагимбаев, к.э.н. С.Г. Султанова, к.э.н. М.У. Спанов, д.э.н. А.И. Щербakov и др.

Современная экономическая наука многолика и вездесуща. Экономические и политические реалии могут быстро изменить привычные социально-экономические тенденции. В этом нет необходимости обвинять ученых-экономистов, а также нельзя восхвалять их отдельные заслуги. Но есть люди труд, почва и деяния которых направлены на развитие науки, на развитие отечественной экономики. В почетном ряду таких людей достойное место по праву занимает К. Кажымурат. Он неутомимый труженик

экономической науки. Его исследования связаны с проблемами взаимоотношения человека, науки, техники и производства, которые, безусловно, являются главными элементами существования любого человеческого общества в любом временном пространстве. В этом заключается основной критерий всей научной деятельности ученого и гражданина Республики Казахстан доктора экономических наук, профессора Кенеса Кажымурата. Успехов ему!

Ашмбасев А.А., академик Академии социальных наук Республики Казахстан, директор Института рыночных отношений МН-АН РК

Жоламан Р.К., академик Академии социальных наук Республики Казахстан, президент Казакстан даму институты

Нурланова Н.К., член-корреспондент Международной экономической академии Евразии, замдиректора Института экономики МН-АН РК

**A Brief Sketch of
Scientific and social activity of an academician of the Academy of Social
Sciences, Republic of Kazakhstan K. Kazhymurat**

*Platon is friend of mine but the truth is worthier
Aristotle*

Nowadays, in evaluation of scientist's scientific and scientific-organizational activity main attention is paid to his creative contribution to the science development and his ethic codex, including humanism, decency and spiritual beauty, a combination that allows to speak publicly as about a worth personality of scientific-technology sphere. One of such science personalities, undoubtedly, is Kenes Kazhymurat, doctor of economic sciences, professor, academician of a number of international social academies.

Kenes Kazhymurat was born on 5 January, 1939 in Zhana-Aul'skiy state farm, Kzyl-Tuskiy district, Kokshetau region. In 1957 after finishing the Kikshenekul'skaya Kazakh secondary school he entered technical school r2 under aviation factory named after M.V. Frunze in Samara city where he got work speciality of turner on metal.

K. Kazhymurat began work activity in mentioned above Zhana-Aul'skiy state farm, working as a turner in machinery-technical workshop from 1958 and was called up for the Soviet Army in 1961.

K. Kazhymurat entered economic faculty in the Kazakh State University named after S.M. Kirov after demobilization in 1963 and graduated from the Almatinskiy Institute of National Economy (economic faculty of KazSU was reorganized into AINE) on speciality of industry planning with qualification of economist in 1967.

K. Kazhymurat's student years passed not only in the study process but also in active social work. Such famous tutor-guides and chair's supervisors as K.O. Okaev, K.B. Berdaliev, Y.A. Aubakirov, D.K. Kabdiev who, subsequently, became the leading scientists-economists in Kazakhstan exerted a great influence on his formation.

K. Kazhymurat on the initiative of academician, director of the Economics Institute of the Academy of Sciences, Kazakh SSR S.B. Baishev was offered the scientific work in this Institute after graduating from the Almatinskiy Institute of National Economy in 1967.

During 30 years his scientific, research-organizational and social activity was connected with this Institute where he passed the way from ordinary economist to deputy science director.

K. Kazhymurat stood at the sources of researches' new direction in the sphere of economy of scientific-technology progress, science and capital investments in Kazakhstan under the supervision of a correspondent-member of the National Academy of Sciences R.K. U.B. Baimuratov. U.B. Baimuratov as a scientific supervisor influenced K. Kazhymurat greatly by original and vivid approaches to research activity and, gradually, his intellectual scientific potential was formed.

K. Kazhymurat taking an active part in research projects successfully finished dissertation work on candidate of economic sciences defended it in 1974, dissertation considers improvement questions of non-ferrous metallurgy technical base - it is one of the leading industries in Kazakhstan. His works on economy of non-ferrous metallurgy devoted to economic effectiveness of new technique and progressive technology, complex raw utilization, technical-economic indicators prognostic assessment in copper metallurgy, scientific-producing complex of non-ferrous metallurgy etc. are famous.

It is known that it is necessary to seek ideas in science. No idea no science! Facts knowledge is worth because ideas are hidden in facts. It, especially, concerns economic science. Perhaps, it explains why K. Kazhymurat during a long time led both theoretical-methodological and practical researches. His researches in different industry branches may be referred to them: economic aspects of non-ferrous metallurgy development, progressive technologies introduction in ferrous metallurgy, electrification problems of national economy, development ways of engineering complex and chemical industry in Kazakhstan. K. Kazhymurat raised actual tasks and offered corresponding development directions which, constantly, passed to higher organs as reports or in other forms. In this context it is quite enough to point at his long cooperation with mining-smelting groups of enterprises in Balkhash and Dzhezkazgan, ferroalloy plant in Aktubinsk, economic services of different leading ministries, republican government.

Research fundamental character in K. Kazhymurat's creativeness is vividly became apparent in the process of dissertation writing on doctor's degree and in transition to the market relations. His doctor's dissertation on the problems of industry scientific-producing potential formation and development was comparatively a new direction which for the first time considered this problem on the materials of Kazakhstan. His scientific honesty (e.x. for many competitors), especially, became apparent in the process of dissertation results

approbation. It is confirmed by the letters of Russian scientists (in his archive) G.A. Lahtin, V.G. Lebedev, M.P. Chemodanov, Y.S. Nehoroshev, L.S. Blyahman, V.P. Groshev on his fundamental monograph "Scientific-technical and producing potential: formation and development problems" and reviews on public defence of M.S. Mintairov (Leningrad c.), I.P. Krapchin (Moscow c.), A.S. Sherbakov (Novosibirsk c.); K.O. Okaev(Alma-Ata c.). K. Kzhymurat feels great gratitude to the Ukrainian scientists B.A. Malitskiy, A.A. Korennoi, V.I. Tereshenko, L.S. Lobanova, B.I. Ginzburg from the Research centre of scientific-technical potential and history of science named after G.M. Dobrov, Academy of Sciences, Ukrainian SSR where he discussed the dissertation and got permission. He has good recollections about A.Y. Kogut - director in the Institute of Social-Economic Problems, Russian Academy of Sciences (Sankt-Peterburg) for his human help. He feels gratitude to a doctor of technical sciences A.Y. Yergaliev and a candidate of economics T.V. Dikarevich who were his candidate dissertation opponents.

It was Horatio who pointed out "If you know something share it if you do not learn from me". Holding such opinion, in K. Kazhymurat's scientific and research-organizational activity may be pointed out the following main moments.

He grounded some theoretical propositions that help to define system of scientific principles, which realization will provide improvement of industry scientific-technical potential and its effectiveness improvement of utilization. Science as producing force is considered on the basis of triunity: a) science as original factor of production; b) production turning into conscious-technological science achievement; c) recognizing the sphere of science and scientific service as production type. Researches of scientific-technical potential in the system of industry economic potential were based as well: it was proven that scientific-technical potential is a general course affecting all economic potential elements. He concretized theoretical bases of effective scientific-technical potential formation, including its essence, factors, types and functioning appropriateness. Absolute and relative accumulation notions, investment principles, directions of resource provision of industry scientific-technical and producing potentials were formulated. Conditions of interconnected scientific-technical and producing potentials functioning, emerging from the necessity of material-technical production basis development and improving were revealed, standard and purpose forms of scientific-

technical potential influence on producing potential were defined. It was grounded that shifts in industry scientific-technical potential development depend on a number of circumstances: proportional economy development achievements, territorial proportions improvement, nature reservation measures strengthening, industry technical level improvement, integration relations development and consolidation. Method approaches to define effect and effectiveness of scientific-technical potential functioning were developed. Effectiveness indicators of effect types were put in order (economic, social, scientific-technical, etc.)

Next large direction of K. Kazhymurat's researches was connected with working out of theoretical bases and methodological approaches of STP interbranches problems, their classification and process widening of interbranches realization of science and technology priority directions. STP interbranches problems in scientific-producing circle including in fundamental and applied sciences, development condition and perspectives and organizational-economic forms of STP interbranches problems solving were studied.

In connection with transition to the market relations K. Kazhymurat fruitfully studied regulation problems of scientific-technical development and economic market mechanism of scientific-technical production.

Undeveloped problem of state and market regulation of scientific-technical development in the economic literature so far was studied by him in complex, economic mechanism types were put in order, economic, innovative, organizational and investment models of STP market regulation were defined, conceptual bases and principles of sovereign state's scientific-technical development were worked out. He proposed recommendations on scientific and technological centres, innovation centres and venture entrepreneurship establishment.

K. Kazhymurat taking into consideration that economic mechanism of scientific-technical production is an interconnected system of economic and organizational methods, market and state regulation of scientific, scientific-technical and other organizations and firms activity as subjects of this market studied theoretical and methodological issues of this mechanism, prerequisites and conditions for this market formation and development in Kazakhstan. Besides, differentiation issues of market development levels were studied, segment niches were defined, market development priority directions in scientific-technical sphere in the

Republic of Kazakhstan (scientific business formation, innovative infrastructure) were grounded.

K. Kazhymurat greatly contributed to development of two STP complex programs of the Kazakh SSR for 1986-2005 and 1991-2010 periods. His outstanding ability, especially, revealed itself in scientific-methodological and scientific-organizational program supervision. More than 200 republican organizations took part in its working out.

Theoretical bases and methods of STP complex programs making, taking into consideration, particularly, social-economic and scientific-technical development peculiarities were worked out. Methodological bases consideration of STP regional problems working out in Kazakhstan's STP complex program is determined with regard for branch and territorial principles which make internal regional problems and economic complexes of different sizes be the element of national economic system under consideration. Internal regional sub-system study allows to study national economy development from the optimization position of spatial economy organization. His contribution to other programs working out, particularly, in program "Intensification - 90" is well-known.

Worthy place in k. Kazhymurat's works took methodological recommendations on economic mechanism improvement in the sphere of scientific-technical activity as necessary element in economic researches. To them are referred: methodological recommendations on economic mechanism formation and realization of republican scientific-technical programs, methodological bases of self-financed relations improvement in scientific-producing sphere and methodological recommendations on agreed price on scientific-technical production.

K. Kazhymurat's works on the science and production integration problem, especially, are distinguished in Kazakhstan's economic literature. He worked on this problem for a long time not simply on the base of statistical and other data but directly participating in academic science concrete results introduction. He considers modern integration economic policy on the higher level from 5 interconnected and interdetermined positions. The first position - there are three world integration centres - Europe, USA, Pacific ocean region. The problem of CIS countries integration still is open. The second position - formation and development of integration economic policy in CIS countries. The third position - formation of integration economic policy of sovereign state towards CIS and foreign countries. The forth position - integration policy formation of regional sovereign states, kinds of Central Asian Union and Union of

Russia and Byelarusia. The fifth position - formation of regional integration policy in the sovereign state.

The next important direction in K. Kazhymurat's researches were also reduction issues of manual labour in producing operations, mechanization and automation of labour processes and use problems of research officers' working time.

As the USSR was broken K. Kazhymurat strengthened researches on scientific-technical policy of the sovereign state with regard for market relations. He took part in working out of different legislative and normative documents of the Republic of Kazakhstan. He proposed his own project of the *Government Conception of scientific-technological sphere reform in Kazakhstan*.

His monographic work (co-authorship) on theoretical, methodological and practical problems of STP influence strengthening in industry in transition to the market relations deserves attention. Overcoming ways of contradictions and unsolved problems in science and production integration are studied. He gave the bases of material production receptivity to the scientific-technical innovations in the terms of market relations development. He defined the boundaries of market origins in scientific-technical sphere and STP commercialization. He grounded the necessity of state regulation enforcement and market processes prognostication in STP, studied foreign technologies selective attraction as a form of break in the market of high technologies, approaches to formation of management system of scientific-technical sphere adequate to the market relations, aspects of market mechanism formation which is oriented on science and technology achievements introduction, underlined, especially, investment conceptions and structural policy priority in transition to the civilized market.

K. Kazhymurat led a number of theoretical working-outs connected with interpretation of large waves transformation in the terms of innovation and industry policy reform. He made a conclusion that the real examples and facts of international economic development confirm existence of large waves' transformation process in the modern conditions. It became possible due to break of "unite world circle" and appearance of asynchrony that helps to underline regional factor in world economic system development and appear national circles in some states development.

Market reforms in SIC countries including Kazakhstan is a large innovation process. That is why he studied program realization of

innovative imperatives in socio-economic policy of the Republic of Kazakhstan that helped to define and systematize the list and directions of innovative imperatives in different structures of economic policy, to give the scheme of innovative ideas' commercial materialization.

Economic formation in the conditions of sovereign Kazakhstan always has been actual research direction in Kazhymurat's works. So he was the first among economists who based the necessity of national currency emission «тенге» in open liberal mass media («Panorama», 1992, №16, 17, 18 – New money for a new state). There are known his researches on economic reforms ideology and on state program working-outs.

Economic mentality of concrete person and social society's levels has a great importance in market relations. This weakly studied problem in economic literature was correspondingly developed due to Kazhymurat's researches. He addressed to Abai's heritage for problem solving and gave original treatments which were issued as article series. Among them consideration of Abai's social-economic views in "Words of edification" and in the context of spiritual coincidence with Abai's works in general.

This problem got more wide consideration connected with interrelations of a person and economy, ideology formation of economic reform in Kazakhstan in K. Kazhymurat's researches. In this concern he also studied the problems of economic free people, economic thinking and formation ways of economic development human model in modern market conditions. There are interesting his researches on classification of science development history in Kazakhstan and periodization of republican science development from old time to nowadays. For the first time in country's science was systematized science development history including theological science in Kazakhstan. This K. Kazhymurat's research direction repulses many historical apologists insisting that there was not science and original researches in Kazakhstan till the October Revolution. Science history proves opposite.

Last years K. Kazhymurat is interested in writing manuals. He has first experience in writing manual «Person and society» for secondary schools, lyceums, colleges and gymnasiums. He also has some projects of writing economic manuals for higher educational institutions in the state language.

K. Kazhymurat's humanitarian endowment showed itself more deeper when he moved into the Institute for Development of Kazakhstan as a vice-president, where he took part in the original projects, such as «Turkic

world, encyclopedia «Kazakh tili». Fundamental research «Strategy economic security in the Republic of Kazakhstan» is been finishing and his supervision.

There is opening a wide activity field for scientist's talent when he has correct positions and creative potential. In this concern it should be underlined that he participated in issue of national multi-volume encyclopedia «Kazakhstan» not only as an author but as scientific consultant and editor-coordinator on encyclopedia's economy.

Undoubtedly, each generation of scientists works backing on the experience of all previous generations. Without detracting from contribution of other authors who wrote in Kazakh on economic and social themes we may find out that K. Kazhymurat is one of the few Kazakh speaking authors who published his researches as 2 monographs, 4 brochures and a great number of articles devoted to the connection between science and production, introduction of science and technology results, effectiveness of heavy industry in Kazakhstan and other problems of national economy. Besides, he actively participated in formation and compiling of terminological dictionaries on economy in the Kazakh language.

K. Kazhymurat's theoretical and practical recommendations got positive assessment in scientific journals ("Economy issues", "Bulletin of the Academy of Science, Kazakh SSR", "News of the Academy of Science Kazakh SSR"(social series), etc.).

One of good K. Kazhymurat's features is his gratitude to that people who helped him in creative and work growth, supported him morally. K. Kazhymurat worked closely with many scientists, specialists and public figures as his researches are actual and important (program, conceptual and other working-outs), and in the process of scientific grounding and practical realization of economic reforms in Kazakhstan. Among them are T.A. Ashimov, Ye.M. Aryn, S.B. Baishev, U.B. Baimuratov, Ye.V. Gvozdev, K.S. Dashkov, M.G. Isayeva, S.M. Kozhakhmetov, A.F. Koshanov, B.L. Levintov, U.M. Sultangazin, A.N. Nysanvayev, Yu.I. Shneider and many other. Besides, as scientific-technological sphere management and technico-economic institutes are hierarchical he had to come in touch with almost all branch research and experimental constructional institutions in the Kazakh SSR, many soviet near organizations implementing Scientific-technical complex program on 20 years. These and other circumstances including his researches made him well-known far abroad Kazakhstan.

K. Kazhymurat's contribution to economic education spreading among Republic's population is significant. He not only regularly and comprehensively read lectures on social-economic problems for different republican collectives but led special thematical programs on "Alatau" and Kazakh TV. His scientific-publicistic speeches on TV programs and republican press "Kazakstan kommunicii", "Yegemen Kazakstan", "Kazak Adebieti", "Kazakhstanskaya pravda" always met contemporaries' interests and requirements. Such professor K. Kazhymurat's activity attracted respect and popularity not only in scientific sphere but among readers and TV viewers in the Republic.

K. Kazhymurat's scientific and research-organizational merits obtained recognition through rewarding with diploma of NAS RK for active participation in academic science formation and development and for merits in economic science formation in Kazakhstan; research staff training; with bronze medal of Exhibition of National Economic Achievements USSR for successes in national economic development and a medal "Veteran of Labour": official thanks of AS USSR and SCST for STP complex program on 20 years (in 5-years) implementation, etc. K. Kazhymurat's research organizational activity results were widely recognized among the public. He was elected as a full member in three academies: Academy of Social Sciences of the Republic of Kazakhstan, International Academy of Science Study and International Economic Academy of Eurasia.

K. Kazhymurat's social activity has been very various during 35 years' work in economic sphere. During many years he participated in Management with Kazakh Republican All-Union's economic community, Scientific council Kazakh office of AS USSR "Effectiveness of main funds investments and modern technology", Republican scientific council on economic-technical and social-economic prognostication problems of AS and State Planning, Kazakh SSR, Dissertation council on seeking doctoral (candidate) scientific degree of economic sciences in Economics Institute and Institute of Market Relations (Karaganda c., council member) of MS-AS Republic of Kazakhstan, worked in different commissions and work groups organized by Government, Ministries and National Academy of Sciences. He led methodological seminars in some Scientific Research Institutes for a long time. He is editorial member in a number of scientific journals "Mineral raw complex utilization", "Transitive economy" and "Eurasian community".

Person's scientific significance is defined not only by what he left but what he motivated his contemporaries to and through them next generations. In this concern professor K. Kazhymurat is a great teacher. Nowadays, his students work in scientific sphere, higher school, business, administration structures, candidates of economics - Zh.H. Baikenova, N.A. Barlybayeva, L.M. Muzaparova, R.V. Musalayeva, M.B. Sagnayev, Z.A. Salzhanova, S.K. Nauryzbekov, R.T. Cherdabayev and doctors of economic sciences - A.G. Kravtsov and Ya.D. Chelekpayev, and Scientific degree seekers who have finished candidate dissertations - A.T. Baimankulov, A.H. Galieva, G.B. Duzelbayeva, A.S. Sadykov. Besides, without being official supervisor or scientific consultant he helped organizationally and morally many doctors and candidates of sciences, particularly, doctors of sciences - Ye.M. Aryn, R.K. Zhulaman, K. Kurmanaliyev, R.K. Satova, A. Orozbayeva, etc.

K. Kazhymurat is one of rare scientists-economists in the Republic who directly participated in young staff training in Kazakhstan's regions. There is known his regular pedagogical activity and efforts in high qualified staff training in Kostanai State University named after A. Baitursynov, Pavlodar State University named after S. Toraigyrov, East-Kazakhstani University and Humanitarian-economic college in South-Kazakhstani region.

Outstanding scientist-organizer chooses alike and learn from them himself. Scientific worker is bad if he cannot teach his supervisor-teacher anything, make him proud of his successes. Today, collectivity of research activity is recognized universally. In this concern professor K. Kazhymurat is not an exception. Being in head of scientific institution and scientific direction in the Republic he cooperated and worked with many representatives of scientific-technical potential of the Republic during a long period. He cooperated with such experienced scientific and pedagogical workers as doctors of economic sciences A.A. Alimbayev, R.K. Zholaman, A.G. Kravtsov and candidates of economics M.D. Darishev, A.G. Zhaksybergenov, M.I. Zhukibayev, R.R. Kenzheguzina, N.B. Matetskaya, Ye.F. Sagimbayev, M.U. Spanov, A.I. Sherbakov and others.

Modern economic science is rich and everywhere. Economic and political realities may change quickly used social-economic tendencies. There is no need to blame scientists-economists and praise their some deserves. But there are people whose work and thoughts are directed on science development, domestic economy development. Among such people

is K. Kazhymurat. He is tireless worker of economic science whose researches concern interrelations of person, science, technology and production which are the main elements of any human society existence in any time. This is the main criterion in the whole scientific activity of a scientist and citizen of the Republic of Kazakhstan, doctor of economic sciences. professor Kenes Kazhymurat. Success attends him!

A.A. Alimbayev, academician, Academy of Social Sciences, Republic of Kazakhstan; director, Institute of Market Relations, MS-AS RK

R.K. Zholaman, academician, Academy of Social Sciences, Republic of Kazakhstan; president, Institute for Development of Kazakhstan

N.K. Nurlanova, member-correspondent, International Economic Academy of Eurasia; deputy director, Economics Institute MS_AS RK

Еңбектердің хронологиялық көрсеткіші
Хронологический указатель трудов
Chronological paper index

1957

1. Химия кітабы. Әңгіме. "Қызыл ту" газеті, 10 наурыз, 1957.
2. Қайрат. Әңгіме. "Қызыл ту" газеті, 19 мамыр, 1957.

1970

3. Совершенствование технологии производства важнейшее направление технического прогресса в современных условиях. "Материалы второй научной конференции молодых ученых АН КазССР", Алма-Ата, 1970

1972

4. Пути повышения экономической эффективности внедрения новой техники и прогрессивной технологии в цветной металлургии Казахстана. Материалы научной конференции молодых ученых. Алма-Ата, 1972.

5. Развитие технической базы цветной металлургии (на примере медных предприятий Казахстана). Сборник "Пути повышения экономической эффективности общественного производства". Алма-Ата, 1972 (совместно с Ш.Д. Урпековым).

1973

6. Основные направления и эффективность технического прогресса в цветной металлургии. Монография "Эффективность технического прогресса в промышленности Казахстана". Алма-Ата, Наука, 1973 (совместно с Ш.Д. Урпековым).

1974

7. Энерговооруженность труда. Казахская советская энциклопедия. Т. IV. Алма-Ата, 1974.

8. Надбавка к зарплате. Казахская советская энциклопедия. Т. IV. Алма-Ата, 1974.

9. Технический прогресс и комплексное использование сырья цветной металлургии Казахстана. Ж. "Известия Академии наук Казахской ССР", №3, 1974 (совместно с Р.В. Басиной).

10. Прогнозная оценка технико-экономических показателей в металлургии меди Казахстана. Материалы третьей научно-теоретической конференции молодых ученых АН Казахской ССР, часть II. Алма-Аты, 1974 (совместно с Р.В. Басиной).

1975

11. Прогноз технического уровня отрасли и его влияния на экономические показатели. Монография "Прогнозирование научно-технического прогресса". Алма-Ата, Наука, 1975.

1976

12. Пути повышения эффективности научного труда. Журнал "Известия АН Казахской ССР", №6, 1976.

13. Фильми-техникалық революция және социалистік экономика. Алматы, Қазақстан, 1976, 56 бет (О.Б.Баймұратовпен бірге).

1977

14. Экономическая сущность взаимосвязи науки с производством. Ж. "Известия АН Казахской ССР", №1, 1977 (совместно с У.Б. Баймуратовым, А.Г. Кравцовым).

15. Эффективность технического прогресса в цветной металлургии Казахстана. Сборник "Экономика Казахстана на современном этапе". Алма-Ата, Наука, 1977.

16. О расширении Актюбинского завода ферросплавов. Сборник "Доклад о некоторых проблемах развития производительных сил Казахстана на 1990–2000 гг." Алма-Ата, 1977.

1978

17. Оценка теоретической работы "Изучение кинетики процессов испарения и конденсации металлов и их сульфидов в ваку-

уме". Монография "Эффективность научных исследований". Алма-Ата, Наука, 1978 (совместно с В.Н. Тундугуловым, Р.В. Басиной).

18. Эффективность НИР "Кислородно-конверторная технология получения среднеуглеродистого феррохрома с верхним дугом на Актюбинском ферросплавном заводе. Монография "Эффективность научных исследований". Алма-Ата, Наука, 1978.

19. Вопросы внедрения научно-технических достижений в производство. Монография "Эффективность научных исследований". Алма-Ата, Наука, 1978.

1979

20. Ғылым және өндіріс. "Орталық Қазақстан" газеті, 8 науры 1979.

21. Некоторые проблемы интеграции науки с производством. Ж. "Вестник АН Казахской ССР", N2, 1979 (совместно с У.Б. Баймуратовым).

1980

22. Развитие научно-технической базы и проблемы интеграции науки с производством в Казахстане. Монография "Расширенное социалистическое воспроизводство в Казахстане". Алма-Ата, Наука, 1980.

23. Организация и эффективность внедрения новой техники. Рукопись монографии деп. в ИНИОН АН СССР, N6412 от 29 октября 1980 (совместно с А.А. Алимбаевым).

24. Научно-производственные комплексы: виды и предпосылки образования. Монография: "Научно-производственные комплексы". Алма-Ата, Наука, 1980.

25. Планирование и стимулирование в экономическом механизме НПК и некоторые пути его совершенствования. Монография: "Научно-производственные комплексы". Алма-Ата, Наука, 1980 (совместно с У.Б. Баймуратовым, А.Г. Кравцовым).

26. Роль разработки и реализации долгосрочных целевых научно-технических программ в Казахстане. Монография: "Научно-производственные комплексы". Алма-Ата, Наука, 1980 (совместно с У.Б. Баймуратовым, Р.В. Басиной).

27. Научно-производственные комплексы в цветной металлургии.

гии Казахской ССР. Монография: "Научно-производственные комплексы". Алма-Ата, Наука, 1980.

28. Научно-техническая комплексность – важнейшее условие развития производственных объединений черной металлургии (на примере Карметкомбината). Монография: "Научно-производственные комплексы". Алма-Ата, Наука, 1980.

1981

29. Ғылым мен техника жетістіктерін өнеркәсіп өндірісіне енгізу тиімділігі. Алматы, Ғылым, 1981, 150 бет.

30. Күрделі қаржы мен күрделі құрылыстың өзекті мәселелері. "Социалистік Қазақстан" газеті, 2 маусым, 1981.

31. Қазіргі кезеңдегі ғылыми-техникалық прогресс ерекшеліктері. Алматы, Қазақ ССР "Білім қоғамы", 1981, 44 бет (О.Б. Баймұратовпен бірге).

32. Интеграция науки и производства как важный фактор современной интенсификации производства. Тезисы докладов и сообщений "Интенсификация науки и производства как единый процесс". Новосибирск, 1981 (совместно с А.Г. Кравцовым).

1982

33. Ғылым мен өндіріс байланысы. Алматы, Қазақстан, 1982, 112 бет.

34. Интеграция науки и производства в отраслях промышленности Казахстана. Сборник "Эффективность комплексного использования минерально-сырьевых ресурсов". Алма-Ата, 1982 (совместно с Ф.М. Днищевым).

1983

35. Введение. Комплексная программа научно-технического прогресса на 1986–2005 гг. (по пятилетиям). М.: Региональный раздел 4.6., 1983 (совместно с Т.А. Ашимбаевым).

36. Основные направления развития науки в Казахской ССР. Комплексная программа научно-технического прогресса на 1986–2005 гг. (по пятилетиям). М.: 1983, Региональный раздел. 4.6 (совместно с Р.Р. Кенжегузиной и др.).

37. Черная металлургия. Комплексная программа научно-технического прогресса на 1986–2005 гг. (по пятилетиям). М.: 1982. Региональный раздел. 4.6 (совместно с В.И. Чистяченко).

38. Цветная металлургия. Комплексная программа научно-технического прогресса на 1986–2005 гг. (по пятилетиям). М.: 1982. Региональный раздел. 4.6 (совместно с Н.К. Нурлановой и др.).

39. Развитие науки в Казахской ССР. Комплексная программа научно-технического прогресса СССР на 1986–2005 гг. (по пятилетиям). Раздел 1.3. Развитие науки в регионах СССР, часть II. М.: 1982.

40. Современные проблемы повышения производительности труда. Тезисы докладов и выступлений Всесоюзной научно-практической конференции 24–26 октября, секция №6. Региональная проблема повышения производительности труда. Донецк, 1985 (совместно с Н.Б. Матецкой, Р.Ф. Душкесас).

41. Научно-технический потенциал цветной металлургии. Алма-Ата, КазНИИНТИ, 1983 (совместно с Р.В. Мусалаевой).

42. Социально-экономическое развитие и концепция технического перевооружения. Сборник "Закономерности интенсификации социалистического воспроизводства". Москва-Ленинград, 1983.

43. Разработка региональных комплексных программ научно-технического прогресса. Сборник "Совершенствование хозяйственного механизма в условиях интенсификации производства". Караганда, 1983.

44. Ғылыми қызметкерлердің жұмыс уақытын пайдалану мәселелері. "Социалистік Қазақстан" газеті, 17 наурыз, 1983.

45. Қол еңбегін пайдалануды қысқарту ғылыми-техникалық прогрестің басты бағыты. "Социалистік Қазақстан" газеті, 20 маусым, 1983.

46. Региональная комплексная программа научно-технического прогресса – предпосылка повышения эффективности производства. "Теория и опыт оценки эффективности использования научных результатов в народном хозяйстве". Тезисы докладов и сообщений научно-практической конференции. Новосибирск, 1983 (совместно с А.Г. Крайцовым, Р.Р. Кенжегузиной).

1984

47. О концепции развития производительных сил Казахской ССР в условиях научно-технического прогресса. Ж. "Вестник А/

Казахской ССР. Комплексная программа научно-технического прогресса СССР на 1991–2010 гг. (по пятилетиям). Концепция регионального раздела 4.5. М.: 1986 (совместно с Т.А. Ашимбаевым и др.).

59. Социально-экономические цели и задачи развития Казахской ССР в 1991–2010 гг. Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР на 1991–2010 гг. (по пятилетиям). Алма-Ата, Наука, 1986. Концепция (совместно с Т.А. Ашимбаевым)..

60. Развитие науки и научное обслуживание Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР на 1991–2010 гг. (по пятилетиям). Концепция. Алма-Ата, Наука, 1986 (совместно с Р.Р. Кенжегузиной и др.).

1987

61. Машиностроительный комплекс Казахстана: проблемы пути их решения. "Вестник АН Казахской ССР", N5, 1987 (совместно с Ж.О. Ильясовым).

62. Интенсификация производства и проблемы ускорения научно-технического прогресса. Сборник "Экономические проблемы интенсификации общественного производства в Казахской ССР". Алма-Ата, 1987 (совместно с Е.Ф. Сагимбаевым, Б.Е. Абидаевым).

63. Интенсификация производства и проблемы ускорения научно-технического прогресса. Тезисы докладов на республиканской конференции "Интенсификация и повышение эффективности общественного производства на основе ускорения научно-технического прогресса". Секция I. Алма-Ата, КазНИИТИ, 1987.

64. Введение. Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР на 1991–2010 гг. Социально-экономические проблемы развития ресурсного потенциала. Книга I. Алма-Ата, Наука, 1987.

65. Цели и задачи развития. Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР на 1991–2010 гг. Социально-экономические проблемы и развитие ресурсного потенциала. Книга I. Алма-Ата, Наука, 1987 (совместно с Т.А. Ашимбаевым).

66. Основные проблемы развития народного хозяйства. Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР на 1991–2010 гг. Книга I. Алма-Ата, Наука, 1987 (совместно с Т.А. Ашимбаевым).

на 1991–2010 гг. Социально-экономические проблемы и развитие ресурсного потенциала. Книга 1. Алма-Ата, Наука, 1987 (совместно с Т.А. Ашимбаевым, Р.А. Камшибаевым).

67. Проблемы повышения технического уровня производства и качества продукции. Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР на 1991–2010 гг. Социально-экономические проблемы и развитие ресурсного потенциала. Книга 1. Алма-Ата, Наука, 1987 (совместно с Р.Р. Кенжегузиной).

68. Развитие научного потенциала. Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР на 1991–2010 гг. Социально-экономические проблемы и развитие ресурсного потенциала. Книга 1. Алма-Ата, Наука, 1987 (совместно с Р.Р. Кенжегузиной).

69. Инвестиционные ресурсы. Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР на 1991–2010 гг. Социально-экономические проблемы и развитие ресурсного потенциала. Книга 1. Алма-Ата, Наука, 1987 (совместно с Н.К. Нурлановой).

1988

70. Введение. Монография "Региональные программы научно-технического прогресса (проблемы разработки на материалах Казахстана)". Алма-Ата, Наука, 1988.

71. Программный подход и региональные комплексные программы научно-технического прогресса. Монография: "Региональные проблемы научно-технического прогресса" (проблемы разработки на материалах Казахстана). Алма-Ата, Наука, 1988 (совместно с А.Г. Кравцовым, В.И. Макалкиным).

72. Задачи и принципы формирования региональных комплексных программ научно-технического прогресса. Монография: "Региональные проблемы научно-технического прогресса" (проблемы разработки на материалах Казахстана). Алма-Ата, Наука, 1988 (совместно с А.Г. Кравцовым).

73. Структура, содержание и этапы разработки КП НТП. Монография: "Региональные проблемы научно-технического прогресса" (проблемы разработки на материалах Казахстана). Алма-Ата, Наука, 1988 (совместно с Н.К. Нурлановой).

74. Особенности управления разработкой и реализацией региональной комплексной программы. Монография: "Региональные

проблемы научно-технического прогресса" (проблемы разработ на материалах Казахстана). Алма-Ата, Наука, 1988 (совместно Р.Р. Кенжегузиной).

75. Заключение. Монография: "Региональные проблемы научно-технического прогресса" (проблемы разработки на материал Казахстана). Алма-Ата, Наука, 1988 (совместно с Р.Р. Кенжегузиной).

76. Казахстан: "Интенсификация - 90". Общество "Знани Казахской ССР, 1988.

77. Путь к подлинной интеграции. Ж. "Партийная жизнь Казахстана", N7, 1988 (совместно с Е.Ф. Сагимбаевым)..

78. Отраслевой научно-технический потенциал: проблемы и пользования и возможности. Сборник "Проблемы эффективности общественного производства". Алма-Ата, КазНИИТИ, 1988.

79. Межотраслевые проблемы и развитие приоритетных направлений научной научно-технического прогресса. Тезисы докладов I республиканской конференции 4 "Интенсификация и повышение эффективности общественного производства на основе ускорени научно-технического прогресса Секция - I". Алма-Ата, КазНИИТИ, 1988.

80. Прогнозные разработки и определение влияния научн технического потенциала на конечные результаты общественно производства. Прогнозирование развития и размещения научн технического потенциала. Сборник научных материалов. Кие Науково думка, 1988.

1989

81. Ғылым мен өндіріс байланысын жетілдірудің актуалы мәселелері. Ж. "Қазақстан коммунисті", N4, 1989.

82. Казахская ССР. Региональные проблемы научно-технического прогресса СССР. М.: 1989 (совместно с Т.А. Ашимбаевым)

83. "Қазақстанның болашағы неде?" деген мақалаға ғылым түсінік. Ж. Жалын, N1, 1989.

1990

84. Плановое ценообразование - важный фактор ускорени НТП. Социально-экономическое развитие обществ в условиях с

95. НТП – объективная основа формирования территориально-производственных комплексов. Монография: "Межотраслевые проблемы научно-технического прогресса" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, Фылым, 1991 (совместно с А.А. Алимбаевым, А.Г. Кравцовым).

96. Территориально-производственные комплексы, формирующиеся на базе комплексного использования ресурсов. Монография: "Межотраслевые проблемы научно-технического прогресса" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, Фылым, 1991 (совместно с А.А. Алимбаевым, А.Г. Кравцовым).

97. Региональные проблемы ускорения НТП. Монография: "Межотраслевые проблемы научно-технического прогресса" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, Фылым, 1991 (совместно с А.А. Алимбаевым, А.Г. Кравцовым).

98. Совершенствование отраслевого, межотраслевого и территориального управления НТП в территориально-производственных комплексах. Монография: "Межотраслевые проблемы научно-технического прогресса" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, Фылым, 1991 (совместно с А.А. Алимбаевым, А.Г. Кравцовым).

99. Введение. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона (на материалах Казахской ССР)". Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991 (совместно с Е.М. Арын).

100. Предпосылки и формы регионализации научно-технической политики в условиях рыночной экономики. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991 (совместно с Е.М. Арын, А.Г. Кравцовым).

101. Экономический механизм государственного и рыночного регулирования научно-техническим развитием региона. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991.

102. Правовое регулирование научно-технического развития региона. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991 (совместно с Н.Б. Матецкой).

103. Становление и особенности функционирования научно-технических зон. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991 (совместно с Р.К. Жоламан).

104. Экономическая модель. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991.
105. Инновационная модель. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991.
106. Организационная модель. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991.
107. Инвестиционная модель. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991.
108. Социально-экономические последствия регионализации научно-технического развития. Монография: "Регулирование научно-технического развития региона" (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991 (совместно с Е.М. Арын, Р.К. Жоламан).
109. Халықтық сөзін сәйлесе. Ж. "Қазақстан коммунисті", №9, 1991.
110. Предисловие. Сборник методических рекомендации по совершенствованию экономического механизма в сфере научно-технической деятельности. Алма-Ата, 1991.
111. Методические рекомендации по экономическому механизму формирования и реализации республиканских научно-технических программ. Сборник методических рекомендации по совершенствованию экономического механизма в сфере научно-технической деятельности. Алма-Ата, 1991 (совместно с Р.Р. Кенжегузиной, Н.К. Нурлановой и др.).
112. Методические рекомендации по совершенствованию хозяйственных отношений в научно-производственной сфере. Сборник методических рекомендации по совершенствованию экономического механизма в сфере научно-технической деятельности. Алма-Ата, 1991 (совместно с Н.Б. Матецкой, Р.Ф. Душкесом и др.).
113. Методические рекомендации по определению договорной цены на научно-техническую продукцию. Сборник методических рекомендации по совершенствованию экономического механизма в сфере научно-технической деятельности. Алма-Ата, 1991 (совместно с М.Б. Сагаевым и др.).
114. Прогнозирование влияния научно-технического прогресс-

са на показатели экономического развития в условиях рынка. Материалы Всесоюзного научно-практической конференции "Рынок: новые формы хозяйствования и научно-технический прогресс". III (совместно с Б.К. Казбековым, Н.И. Горпиненко). Алма-Ата: ООП РИИЦ Госкомстата Казахской ССР, 1991.

115. Нарықтық экономиканың түсіндірме сөздігі. Қазақ ССР Ұлттық ғылым академиясының Экономика институты, 1991, 87 б (А.К. Қошанов, Е.Ф. Сағымбаев, Е.М. Арынмен бірге).

116. Проблемы научно-технического развития региона в условиях рынка. Материалы Всесоюзной научно-практической конференции "Рынок: новые формы хозяйствования и научные технические прогресс" (Тезисы докладов) Т.1: Алма-Ата, ООП РИИЦ Госкомстата Казахской ССР, 1991.

117. Научно-техническая политика в условиях рынка. Монография "Казахстан на пути к рынку" часть I. Алма-Ата, Институт экономики АН КазССР, 1991.

118. Проблемы вузовской науки в условиях рыночной экономики. Материалы Международной конференции "Актуальные проблемы фундаментальных наук". Сборник докладов, секция "Маркетинг и инженеринг" (МВТУ им Баумана) (совместно с Н. Акбегеновой).

119. Введение. Монография: "Региональные целевые научные технические программы". Алма-Ата, Ғылым, 1991.

120. Теоретико-методические основы разработки региональных целевых программ. Монография: "Региональные целевые научно-технические программы". Алма-Ата, Ғылым, 1991.

121. Методические основы формирования региональных целевых программ интенсификации экономики. Монография: "Региональные целевые научно-технические программы". Алма-Ата, Ғылым, 1991.

122. Инвестиционная политика как стимулятор ресурсосбережения в условиях рыночной экономики. Сборник "Ресурсосбережение и социальная инфраструктура территории". Алма-Ата, 19 (совместно с Н.К. Нурлановой).

1992

123. Экономический суверенитет Казахстана: лучше быть бабром, чем просто ничем. Газета "Панорама", N15, 1992.

124. Новые деньги для нового государства. Газета "Панорама", N16, 17, 18, 1992 (совместно с Н.К. Нурлановой).

125. Вопросы страхования научно-технической деятельности. Материалы III Республиканского научно-технического семинара совещания "Науковедение и современность". Алма-Ата, 1992.

126. Научно-техническая политика суверенного государства. Ж. "Свободная мысль", N8, 1992 (совместно с А.К. Кошановым).

1993

127. Немедленное введение неоправдано. Ж. "Экономика и жизнь", N5, 1993 (совместно с Н.К. Нурлановой).

128. Управление научно-технической сферой на переходном этапе. Ж. "Известия НАН РК", N2, 1993 (совместно с А.Г. Кравцовым).

129. Нарық жағдайында күрделі құрылыс кәсіпорындарында қызмет көрсету. Алматы, ҚазМСКА, 1993, 69 бет (А.И. Шербаков, Г.И. Арютиновамен бірге).

1994

130. Введение. Монография "Экономический механизм рынка научно-технической продукции". Алматы, Ғылым, 1994.

131. Предпосылки формирования рынка научно-технической продукции. Монография: "Экономический механизм рынка научно-технической продукции". Алматы, Ғылым, 1994 (совместно с Н.А. Барлыбаевой).

132. Особенности формирования рынка научно-технической продукции. Монография: "Экономический механизм рынка научно-технической продукции". Алматы, Ғылым, 1994 (совместно с А.Т. Бекназаровой).

133. Дифференциация уровней рынка научно-технической продукции. Монография: "Экономический механизм рынка научно-технической продукции". Алматы, Ғылым, 1994 (совместно с Н.А. Барлыбаевой).

134. Маркетинг результатов НИОКР в системе рынка научно-технической продукции. Монография: "Экономический механизм рынка научно-технической продукции". Алматы, Ғылым, 1994 (совместно с Н.А. Барлыбаевой).

135. Концепция развития НТП в условиях суверенного государства. Предпринимательство, наука и рынок. Материалы международной научно-практической конференции. Новосибирск, 1994.

136. Экономикалық реформа идеологиясын қалыптастыратын қазіргі әлеуметтік-экономикалық реформаны жүзеге асырудың жолдары. "Халық кеңесі" газеті, 13 қазан, 1994.

137. Асылдың тұяғы. "Халық кеңесі" газеті, 21 қазан, 1994.

1995

138. НТП: регионализация приоритетов. Наука в условиях рынка. Материалы Международной научно-практической конференции. Новосибирск, 1995.

139. Социально-экономические взгляды Абая (по его "Слову назидания"). Сборник: Юбилейный альманах к 150-летию Абая. Алматы, Институт развития Казахстана, 1995.

140. Проблемы привлечения иностранных инвестиционных кредитов. Журнал "Қаржы қаражат" финансы Казахстана, №1, 1995.

141. Абайдың әлеуметтік-экономикалық көзқарасы хақында. "Саясат", №8, 1995.

142. Финансово-кредитная стратегия рыночной экономики Казахстана. Алматы, Рауан, 1995. С. 66 (совместно с Н.Н. Хамитовым, А. Зейнелтабидиным, А.Ж. Магажановым).

1996

143. Концептуальные положения формирования и реализации научно-технических приоритетов структурной перестройки промышленности. Монография "Научно-технические приоритеты структурной перестройки промышленности Казахстана". Алматы, ИРК, 1996. С. 3-75 (совместно с А.Г. Кравцовым).

144. Проект правительственной концепции реформы научной и технологической сферы Республики Казахстан. Монография "Научно-технические приоритеты в структурной перестройке промышленности Казахстана". Алматы, ИРК, 1996. С. 142-169 (совместно с Е.А. Артыс, Р.К. Жоламан).

145. Формирование приоритетов концептуальных основ научно-технической политики. Сборник "Социально-экономические проблемы региона в условиях перехода к рыночным отношениям". Алматы, ИРК, 1996. С. 112-118.

Алматы, Ғылым, 1996 (совместно с А.А. Ашимбаевым, А.Г. Кравцовым).

146. Активно-адаптивная концепция управления развитием электроэнергетики Казахстана. Сборник "Социально-экономические проблемы региона в условиях перехода к рыночным отношениям". Алматы, Ғылым, 1996 (совместно с Г.Е. Исмагуловой).

1997

147. Үміг инвестицияда. "Қазақ әдебиеті" газеті, 14 қантар, 1997.

148. Социально-экономические взгляды Абая в контексте духовного согласия. Кн. "Наследие Абая и отражение в литературе концепции духовного и национального сознания народа Казахстана". Абаяевские чтения, выпуск II. Алматы, Национальная библиотека Республики Казахстан, 1997.

149. Перспективы развития автомобильных дорог Казахстана в условиях рынка. Ж. "Экономика Казахстана", N2, 1997 (совместно с С.К. Наурызбековым).

150. Очерки истории развития науки Казахстана. журнал "Евразийское сообщество", N4, 1997.

151. Тюркоязычный мир. Алматы, Институт развития Казахстана, 1997. С. 374 (совместно с Е.М. Арыном, Р.К. Жоламаном и др.).

1998

152. Экономикалы Абайға жүгініп бағамдағанда. "Қазақ әдебиеті" газеті, 17 ақпан, 1998.

153. Экономикалық өрлеудің өзекті мәселелері. "Егемен Қазақстан" газеті, 24 ақпан, 1998.

154. Инвестиции, инновации и структурные преобразования в системе промышленной политики: проблемы и пути их решения в условиях рынка. Ж. "Транзитная экономика", N1, 1998 (совместно с А.Г. Кравцовым).

155. О трансформации больших волн: современная интерпретация с учетом усиления нововведений. Ж. "Транзитная экономика", N2, 1998 (совместно с А.Г. Кравцовым).

156. Регионально-интеграционная экономическая политика в Казахстане. Международная научная конференция "Региональные

проблемы интеграционных процессов в условиях рыночных реформ". Костанай, 1998.

157. Программная реализация инновационных императивов социально-экономической политики Республики Казахстан. В "Транзитная экономика", №3, 1998 (совместно с А.Т. Байманкуловым).

158. Научно-технический прогресс и рынок. Новосибирск, 1998. с. 153.

159. Экономикалық реформа: оның озық үлгілері мен ілгерілеушіліктері. Егемен Қазақстан, 15 қазан 1998.

К. Қажымұраттың редакциясымен шыққан еңбектері

Труды изданные под редакцией К. Қажымұрат

Scientific paper and books edited by K. Kajgimurat

1. Региональные программы научно-технического прогресса (проблемы разработки на материалах Казахстана). Алма-Ата, Наука, 1988.
2. Межотраслевые проблемы научно-технического прогресса (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, Ғылым, 1991.
3. Регулирование научно-технического развития региона (на материалах Казахской ССР). Алма-Ата, КазНИИНКИ, 1991.
4. Сборник методических рекомендаций по совершенствованию экономического механизма в сфере научно-технической деятельности. Алма-Ата, 1991.
5. Новые формы хозяйствования и научно-технический прогресс. Тезисы докладов всесоюзной научно-практической конференции. Алматы, 1991.
6. Экономический механизм рынка научно-технической продукции. Алматы, Ғылым, 1994.
7. Научно-технические приоритеты в структурной перестройке промышленности Казахстана. Алматы, ИРК, 1996.

Список аспирантов и докторантов, защитивших кандидатскую и докторскую диссертационную работу.

List of graduate students, persons working for doctor's, defended of theses for a Doctor's and Candidate degrees

1. Байкенова Жанара Хасеновна "Финансирование научно-технического прогресса в условиях становления рыночных отношений" – 1996.
2. Барлыбаева Нуржиян Алихановна "Управление в сфере научно-исследовательских и опытно-конструкторских работ в условиях перехода к рынку" (на материалах научных организаций машиностроения Казахстана) – 1994.
3. Валиева Лариса Шакимовна "Социально-экономическая эффективность направления использования электроэнергии в современных условиях" (на примере Казахской ССР) – 1989.
4. Музапарова Лейла Маратовна "Экономический механизм развития экспортного производства (на примере металлургического комплекса Республики Казахстан)" – 1996.
5. Мусалаева Раиса Валентиновна "Повышение эффективности использования достижений научно-технического прогресса промышленном производстве (на материалах цветной металлургии Казахстана)" – 1984.
6. Сагнаев Мухтар Барлыбаевич "Договорные отношения в сфере НИОКР и их регулирование в условиях рыночной экономики" (на примере научно-производственного комплекса цветной металлургии Казахской ССР) – 1990.
7. Сальжанова Зауре Абильдиновна "Экономический механизм инновационной деятельности (на примере Центрального Казахстана)" – 1995.
8. Наурызбеков Серик Кошенович "Экономический механизм развития дорожного хозяйства в переходный период к рынку (на материалах автомобильных дорог Республики Казахстан)" – 1999.
9. Чердебасев Равиль Тажжарасевич "Экологическая эффективность развития нефтегазового комплекса Прикаспийского региона" (на материалах Казахстана) – 1991.
10. Кравцов Анатолий Григорьевич "Проблемы научно-технического прогресса в условиях перехода к рынку" (на материалах промышленности Республики Казахстан) – 1994.

11. Челекпаев Януар Дуспаевич "Проблемы финансовых взаимоотношений в аграрной сфере в условиях рынка (на материалах новых агроформирований Республики Казахстан)" –1994.

12. Байманкулов Абдыкарим Тунгушбаевич "Развитие инновационных процессов в условиях рыночной экономики" (на материалах Республики Казахстан) – .

13. Галиева Алма "Прогнозирование спроса и объемов производства минерально-сырьевых ресурсов" (на материалах горнодобывающей промышленности Костанайской области).

14. Дузельбаева Гульшат Берикбаевна "Формирование и пути развития малого предпринимательства (на материалах АПК)".

15. Садыков Арипхан Салыбаевич "Реструктуризация машиностроительного комплекса Республики Казахстан".

Еңбектердің әліпшелік көрсеткіші
Алфавитный указатель трудов
Alphabetic paper index

Абайдың әлеуметтік-экономикалық көзқарасы хақында
Адаптация принципов научно-технической политики и
риально-развитых стран к условиям Казахстана 89.

Автоматизация производства и применение робототехники
Активно-адаптивная концепция управления развитием
реэнергетики Казахстана 146.

Асылдың туяғы 137.

Введение 35,49,64,70,99,119,130.

Вопросы внедрения научно-технических достижений в
водство 19.

Вопросы страхования научно-технической деятельности

Ғылыми қызметкерлердің жұмыс уақытын пайдалану, мәселе

Ғылым мен техника жетістіктерін өнеркәсіп өндірісіне
түімділігі 29.

Ғылыми-техникалық революция және социалистік экс
ка 13.

Ғылым мен өндіріс байланысын жетілдірудің акту
мәселелері 81.

Ғылым мен өндіріс байланысы 33.

Ғылым және өндіріс 20.

Дифференциация уровней рынка научно-технической п
ции 133.

Задачи и принципы формирования региональных ком
ных программ научно-технического прогресса 72.

Заключение 75.

Инвестиции, инновации и структурные преобразования
теме промышленной политики: проблемы и пути их реш
условиях рынка 154.

Инвестиционная модель 107.

Инвестиционная политика как стимулятор ресурсосбере
в условиях рыночной экономики 122.

Инвестиционные ресурсы 69.

Инновационная модель 105.

Интеграция науки и производства в отраслях промышлен
Казахстана 34.

Интеграция науки и производства как важный фактор современной интенсификации производства 32.

Интенсификация производства и проблемы ускорения научно-технического прогресса 62.

Интенсификация производства и проблемы ускорения научно-технического прогресса 63.

Интенсифікація даму арасы 57.

Казахская ССР 82.

Казахстан: "Интенсификация - 90" 76.

Классификация межотраслевых проблем НТП 92.

Комплексная долгосрочная. Перспективы научно-технического прогресса в Казахстане 48.

Комплексная программа научно-технического прогресса Казахской ССР 58.

Концептуальные положения формирования и реализации научно-технических приоритетов структурной перестройки промышленности 143.

Концепция развития НТП в условиях суверенного государства 135.

Қазіргі кезеңдегі ғылыми-техникалық прогресс ерекшеліктері 31.

Қазақстан: рынок және ғылыми-техникалық прогресс 87.

Қазақстанның болашағы неде?" деген мақалаға ғылыми түсінік 83.

Қайрат 2.

Қол еңбегін найдалануды қысқарту ғылыми-техникалық прогрестің басты бағыты 45.

Күрделі қаржы мен күрделі құрылыстың өзекті мәселелері 30.

Маркетинг результатов НИОКР в системе рынка научно-технической продукции 134.

Машиностроительный комплекс Казахстана: проблемы и пути их решения 61.

Межотраслевые проблемы НТП в условиях интенсификации общественного производства 91.

Межотраслевые проблемы и развитие приоритетных направлений научно-технического прогресса 79.

Межотраслевые проблемы научно-технического прогресса в Казахстане 88.

Методические основы формирования региональных целевых программ интенсификации экономики 121.

Методические подходы к разработке и реализации межотраслевых научно-технических достижений 93.

Методические рекомендации к разработке раздела "Развитие вузовской науки" Комплексной программы научно-технического прогресса Казахской ССР на 20 лет (по пятилетиям) 55.

Методические рекомендации по определению договорной цены на научно-техническую продукцию 113.

Методические рекомендации по совершенствованию хозяйственных отношений в научно-производственной сфере 112.

Методические рекомендации по экономическому механизму формирования и реализации республиканских научно-технических программ 111.

Методические указания и рекомендации о порядке разработки и уточнения комплексной программы научно-технического прогресса Казахской ССР на 20 лет (по пятилетиям) 54.

Надбавка к зарплате 8.

Нарық жағдайында күрделі құрылыс кәсіпорындарында қызығушылық 129.

Нарықтық экономиканың түсіндірме сөздігі 115.

Научно-производственные комплексы: виды и перспективы образования 24.

Научно-производственные комплексы в цветной металлургии Казахской ССР 27.

Научно-техническая комплексность — важнейшее условие развития производственных объединений черной металлургии (примере Казметкомбината) 28.

Научно-техническая политика в условиях рынка 117.

Научно-техническая политика суверенного государства 126

Научно-технический потенциал цветной металлургии 41.

Научно-технический прогресс и вопросы сбережения трудовых ресурсов 50.

Научно-технический прогресс и рынок 158.

Научно-технический и производственный потенциал 53.

Некоторые проблемы интеграции науки с производством 2

Немедленное введение неоправдано 127.

Новые деньги для нового государства 124.

НТП — объективная основа формирования территориальных производственных комплексов 95.

НТП: регионализация приоритетов. Наука в условиях рынка 1

- О концепции развития производительных сил Казахской ССР в условиях научно-технического прогресса 47.
- О расширении Актюбинского завода ферросплавов 16.
- Организация и эффективность внедрения новой техники . . .
- Организационная модель 23.
- Основные проблемы развития народного хозяйства 106.
- Особенности управления разработкой и реализацией региональной комплексной программы 66.
- Особенности формирования рынка научно-технической продукции 74.
- Основные направления и эффективность технического прогресса в цветной металлургии 132.
- Основные направления и эффективность технического прогресса в цветной металлургии 6.
- Основные направления развития науки в Казахской ССР 36.
- О трансформации больших волн: современная интерпретация с учетом усиления нововедений 155.
- Отраслевой научно-технический потенциал: проблемы использования и возможности 78.
- Оценка теоретической работы "Изучение кинетики процессов испарения и конденсации металлов и их сульфидов в вакууме" 17.
- Очерки истории развития науки Казахстана 150.
- Перспективы развития автомобильных дорог Казахстана в условиях рынка 149.
- Правовое регулирование научно-технического развития 102.
- Предпосылки формирования рынка научно-технической продукции 131.
- Проект правительственной концепции реформы научно-технологической сферы Республики Казахстан 144.
- Предисловие 90,110.
- Предпосылки и формы регионализации научно-технической политики в условиях рыночной экономики 100.
- Проблемы привлечения иностранных инвестиционных кредитов 140.
- Проблемы научно-технического развития региона в условиях рынка 116.
- Проблемы повышения технического уровня производства и качества продукции 67.
- Проблемы вузовской науки в условиях рыночной экономики 118.

Прогнозная оценка технико-экономических показателей в металлургии меди Казахстана 10.

Программная реализация инновационных императивов социально-экономической политики Республики Казахстан 157.

Прогнозные разработки и определение влияния научно-технического потенциала на конечные результаты общественного производства 80.

Планирование и стимулирование в экономическом механизме НИОКР и некоторые пути его совершенствования 25.

Плановое ценообразование – важный фактор ускорения НИОКР

Прогнозирование влияния научно-технического прогресса на показатели экономического развития в условиях рынка 114.

Прогноз технического уровня отрасли и его влияния на экономические показатели 11.

Программный подход и региональные комплексные программы научно-технического прогресса 71.

Программно-целевое планирование научно-технического прогресса в Казахстане 86.

Пути повышения экономической эффективности внедрения новой техники и прогрессивной технологии в цветной металлургии Казахстана 4.

Путь к подлинной интеграции 77.

Пути повышения эффективности научного труда 12.

Развитие науки в Казахской ССР 39.

Развитие науки и научное обслуживание 39.

Развитие научного потенциала 68.

Развитие научно-технической базы и проблемы интеграции науки с производством в Казахстане 22.

Развитие технической базы цветной металлургии (на примере медных предприятий Казахстана) 5.

Разработка и реализация целевых комплексных программ повышения производительности ручного труда 52.

Разработка региональных комплексных программ научно-технического прогресса 43.

Региональная комплексная программа научно-технического прогресса – предпосылка повышения эффективности производства 46.

Регионально-интеграционная экономическая политика в Казахстане 156.

- Региональные проблемы ускорения НТП 97.
- Роль разработки и реализации долгосрочных целевых научно-технических программ в Казахстане 26.
- Совершенствование отраслевого, межотраслевого и территориального управления НТП в территориально-производственных комплексах 98.
- Совершенствование технологии производства важнейшее направление технического прогресса в современных условиях 3.
- Современные проблемы повышения производительности труда 40.
- Социально-экономические взгляды Абая в контексте духовного согласия 148.
- Социально-экономические взгляды Абая (по его "Словам наидания") 139.
- Социально-экономические последствия регионализации научно-технического развития 108.
- Социально-экономическое развитие и концепция технического перевооружения 42.
- Социально-экономические цели и задачи развития Казахской ССР в 1991–2010 гг. 59.
- Становление и особенности функционирования научно-технических зон 103.
- Структура, содержание и этапы разработки КП НТП 73.
- Теоретико-методические основы разработки региональных целевых программ 120.
- Территориально-производственные комплексы, формирующиеся на базе комплексного использования ресурсов 96.
- Тюркоязычный мир 151.
- Технический прогресс и комплексное использование сырья цветной металлургии Казахстана 9.
- Үміт инвестицияда 147.
- Управление научно-технической сферой на переходном этапе 128.
- Усиление внедрения результатов науки – важный фактор интенсификации производства 56.
- Халықтық сөзін сөйлесе 109.
- Химия кітабы 1.
- Цветная металлургия 38.
- Цели и задачи развития 65.

- Финансово-кредитная стратегия рыночной экономики 142
- Формирование приоритетов концептуальных основ научной политики 145.
- Черная металлургия 37.
- Экономикалық реформа идеологиясын қалыптастыру және әлеуметтік-экономикалық реформаны жүзеге асырудың кепілі
- Экономиканы Абайға жүгініп бағамдағанда 152.
- Экономическая модель 104.
- Экономикалық өрлеудің өзекті мәселелері 153.
- Экономическая сущность взаимосвязи науки с производством 14.
- Экономический механизм государственного и рыночного регулирования научно-техническим развитием региона.
- Экономический суверенитет Казахстана: лучше быть банком, чем просто ничем 123.
- Экологические проблемы и основные пути их решения в Казахстане 85.
- Электрификация народного хозяйства 94.
- Энерговооруженность труда 7.
- Эффективность НИР "Кислородно-конверторная технология получения среднеуглеродистого феррохрома с верхним дугом Актюбинском ферросплавном заводе 18.
- Эффективность технического прогресса в цветной металлургии Казахстана 15.

Бірлесіп жазған авторлардың есімдері
Именной указатель соавторов
Co-author's index

Абилыдаев Б.Е.	Камшибаев Р.А.
Акбергенова Н.	Канатчинова А.К.
Алимбаев А.А.	Кенжегузина Р.Р.
Арын Е.М.	Кошанов А.К.
Арутюнова Г.И.	Кравцов А.Г.
Ашимбаев Т.А.	Магжанов А.Ж.
Баймуратов У.Б.	Макалкин В.И.
Барлыбаева Н.А.	Матецкая Н.Б.
Басина Р.В.	Мунатаев М.М.
Бекназарова А.Т.	Мусалаева Р.В.
Валиева Л.Ш.	Мухамеджанова Б.Ш.
Горпиненко Н.И.	Нурланова Н.К.
Днишев Ф.М.	Сагимбаев Е.Ф.
Душкесас Р.Ф.	Сагнаев М.Б.
Жоламан Р.К.	Тайкенова А.К.
Зейнельгабдин А.Б.	Тундугулов В.И.
Ильясова Ж.О.	Урпексов Ш.Д.
Исмагулова Г.Е.	Хамитов Н.Н.
Казбеков Б.К.	Чистяченко В. И.
	Щербаков А.И.

Мазмұны

Оқырмандарға	
Қазақстан Өлеуметтік ғылымдар академиясының академигі, Экономика ғылымдарының докторы, профессор Кеңес Қажымұраттың өмірі мен қызметінің басты кезеңдері	
Қазақстан Республикасы Өлеуметтік ғылымдар академиясының академигі Кеңес Қажымұраттың ғылыми және қоғамдық қызметінің қысқаша очеркі	
Еңбектердің хронологиялық көрсеткіші	
К. Қажымұраттың редакциясымен шыққан еңбектері	
Кандидаттық және докторлық диссертациялар қорғаған аспиранттар мен докторанттар тізімі	
Еңбектердің әліпшелік көрсеткіші	
Бірлесіп жазған авторлардың есімдері	

Содержание

К читателям	9
Основные даты жизни и деятельности академика Академии социальных наук Республики Казахстан, доктора экономических наук, профессора К. Кажымурата	16
Краткий очерк научной и общественной деятельности академика Академии социальных наук Республики Казахстан К. Кажымурата	37
Хронологический указатель трудов	61
Труды изданные под редакцией К. Кажымурата	78
Список аспирантов и докторантов, защитивших кандидатскую и докторскую диссертационную работу	79
Алфавитный указатель трудов	81
Именной указатель соавторов	88

Contents

TO THE READERS	
Main dates in life and activity of an Academician of Academy of Social Sciences of the Republic of Kazal Doctor of Economic Sciences, Professor K. Kazhymur	
A Brief Sketch of Scientific and social activity of an academician of the Academy of Social Sciences, Republic of Kazakhstan K. Kazhymurat	
Chronological paper index	
Scientific paper and books edited by K. Kajgimurat ..	
List of graduate students, persons working for doctor's defended of theses for a Doctor's and Candidate deg	
Alphabetic paper index	
Co-author's index	

Издательский дом "Білік"

Подписано в печать 01.12.98. Формат 70х100/32.
Бум. док. Печать офсетная. Усл.печ.л. 4,1. Усл.кр.-отг. 4,2.
Уч.-изд.л. 4,7. Заказ / / / .
Тираж 500 экз.

ҚАЗАҚСТАН ДАМУ ИНСТИТУТЫ
480091, Алматы, ул. Гоголя, 161

Телефон 32-32-47
факс 32-32-16